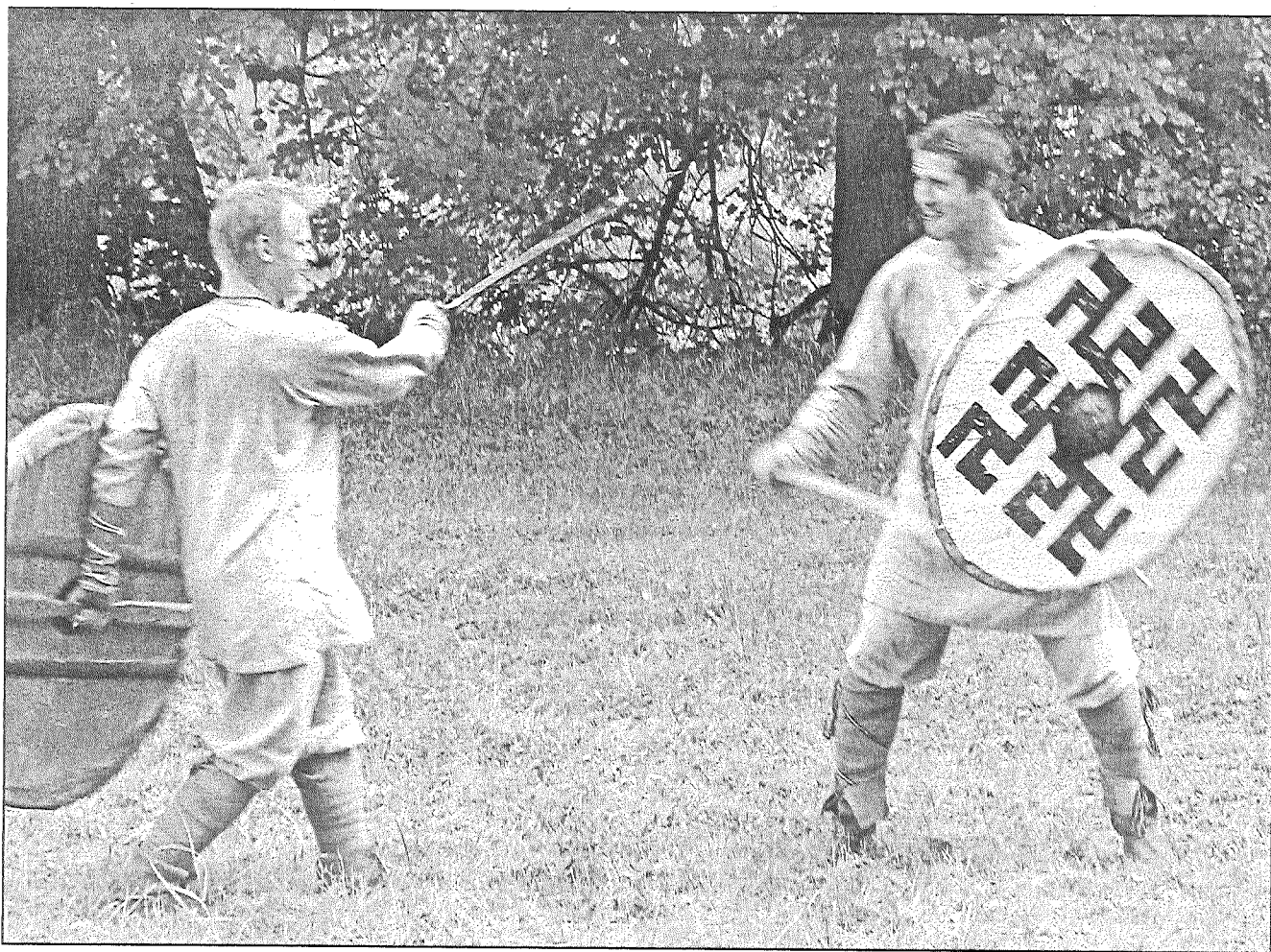

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

NOVADNIEKS

● OTRDIENA, 2006. GADA 1. AUGUSTS ● Nr. 57 (7656) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,27

Preilieši iepazīnās ar arheoloģiskajiem atradumiem un vēroja senlatviešu dzīvi

● Zobenu šķindaņa, ieroču būkšķi, atsitoties pret vairogu – tās bija līdz šim nedzirdētas skaņas un neredzēti skati, kas pavērs acīm Preiļu parkā, kur pagājušajā sestdienā senos amatus, ciņas un spēles rādīja biedrības «Ugunszīme» jaunieši. Foto: L.Kirilova

Tie, kuri aizvadītajā sestdienā, 29. jūlijā, bija atsaukušies Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja aicinājumam un par savu brīvdienu atpūtas vietu izvēlējās Preiļu parku, guva pārlicību, ka mūsu tautas senatne, lai arī nav pilnībā izpētīta, taču izziņama un ļoti interesanta.

Izrakumi Anspoku pilskalnā noslēgušies

Kā «Novadnieks» informēja iepriekš, no 17. jūlija Preiļu novada Anspoku pilskalnā notika Latvijas arheologu biedrības rīkotais arheologu plenērs, kura laikā vēstures pētnieki vēlējās uzzināt, ko sevi slēpj līdz šim savus noslēpumus citīgi glabājušais pilskalns. Divu nedēļu laikā iegūtie atradumi vēl tiks rūpīgi pētīti, bet arheoloģe un iz-

rakumu iniciatore Antonija Vilcāne pastāstīja par galveno.

— Anspoku pilskalna arheoloģiskās izpētes laikā veicām izrakumus divos laukumos – 3 x 6 un 3 x 10 metru platībā. Pirmajā laukumā kultūras slāņa biezums bija 27 līdz 40 centimetri. Jau uzsākot rakšanu, uzmērītajā laukumā bija redzami divi lieli akmeņi. Norokot zemi, šajā vietā atsedzās konstrukcija, kāda parasta krāsnim – lielāki akmeņi iezīmē krāsns loku, starp tiem konstatēts māla slānis (ap 10 centimetrus biezs), kas varētu būt krāsns klons. Domājams, ka krāsns bijusi liela, jo tās kurtuves platums ap 80 centimetri. Konstrukciju atsedzām daļēji, jo tā turpinājās ārpus iemērītā laukuma.

Kultūras slāni atradām daudz apmetuma gabaliņus, kas norāda par celtni šajā vietā. Konstatējām arī īsus de-

gušu balķu fragmentus. Šeit mūsu galvenie atradumi bija bronzas krustiņš, bronzas sprādzīte, divas stikla krelles, riņķa sakta, kā arī ievērojams skaits ripas un bezripas māla trauku lausku.

Otro laukumu iemērījām ar nolūku papētīt pilskalna vaļņa uzbūvi un noskaidrot grāvja dziļumu. Tika norakts vaļņa uzbūvētais 80 centimetru dziļumā, secinājām, ka tas bijis uzbūvēts no māliem. Vaļņa platums bijis ap 4 līdz 4,5 metri. Esam ieguvuši liecības par iespējamām koka konstrukcijām, kas saturēja vaļņa zemju uzpildījumu.

Negaidīts atradums Vārkavas pagastā

Arheoloģe pastāstīja, ka negaidīts atradums plenēra laikā atklājies arī Bučku senkapos Vārkavas pagastā pie Bleidas ezera, kur dažādu lauksaimniecības darbu laikā

atsedzies sens kops. Kāds vietējais iedzīvotājs, dodoties peldēties uz ezeru, šo senkapu bija pamanījis un informējis par to Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja direktori Teklu Bekešu.

— Tas bija latgaļu sievietes apbedījums, iespējams, radies 11. gadsimtā. Sieviete bija trīs kakla riņķi, divi vainagi, divas pakavu saktas, sešas aproces. Vienam no vainagiem bija važturītis ar važiņās iekārtām trapecveida mēlītēm un zvārgulīšiem. Ap kaklu bijusi gliemežvāku kaklarota, iespējams, arī stikla krelletes, kas nebija saglabājušās. Uz vienas rokas bija divi, bet uz otras – viens gredzens, — stāsta Antonija Vilcāne. Viņa skaidro, ka tas ir traucēts, tomēr samērā bagāts apbedījums, kāds tipisks Latgales apstākļiem. Mirusi guldīta ar galvu uz rietumiem.

Turpinājums 2. lappusē.

ISSN 1407-9321

Vai tev ir savs «NOVADNIEKS»?

ABONĒ

VISĀS Preiļu rajona
posta nodaļās,
redakcijā
Brīvības ielā 14, Preiļos,
vai **internetā**
www.novadnieks.lv
no **JEBKURAS** mēneša
dienas un saņem jau
nākamo laikraksta
numuru.

Informācijas nekad nav par daudz!

Uzmanību!
Zemnieki tiek aicināti
informēt par sausuma radītajiem
zaudējumiem

Skaidrība par patiesajiem ražas zudumiem, ko radījis lielais sausums, būs zināma augustā un septembrī, kad notiks ražas novākšana. Taču jau pašlaik Zemkopības ministrija izskata iespēju iesniegt grozījumus likumā «Par 2006. gada valsts budžetu», lai varētu piešķirt līdzekļus kompensācijām lauksaimniekiem.

Šajā sakarā arī Preiļu rajona zemnieki tiek aicināti aizpildīt aptaujas anketas par ieilgušā sausuma radītajiem zaudējumiem augkopībā un lopkopībā. Kā informē rajona lauksaimnieku apvienības biroja vadītāja Ilze Teilāne, anketas var saņemt pašvaldībās pie lauku attīstības speciālistiem vai arī Preiļu lauku konsultāciju birojā.

Aizpildītas anketas jāiesniedz līdz šī gada 20. augustam.

Reģionālā konference Latgalē

Aicinām piedalīties Zemkopības ministrijas rīkotajā reģionālajā konferencē
Balvu pilsētas kultūras un atpūtas centrā
4. augustā plkst. 11.00

Konferences tēma — Lauku attīstības iespējas

Uz interesantu jautājumiem atbildēs
ministrs M. Roze,
Lauku atbalsta dienesta direktora p.i. A. Rukmanis,
Pārtikas un veterinārā dienesta
ģenerāldirektors V. Veldre,
Valsts augu aizsardzības dienesta
direktors R. Arņītis

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Valmierā nogalina divus policistus

Svētdien Valmieras rajona Policijas pārvaldes izlaicīgās aizturēšanas izolatorā nošauti divi pārvaldes darbinieki. Iekšlietu ministrs Dzintars Jaundžeikars pēc iepazīšanās ar informāciju par traģēdiju uzdevis uz dienesta pārbaudes laiku atstādināt no dienesta pienākumu veikšanas Valsts policijas Valmieras policijas pārvaldes priekšnieku Juri Andersonu un Iekšlietu ministrijas (IeM) Informācijas centra priekšnieku Jāni Ritiņu. 30. jūlijā ap plkst. 17.10 Valsts policijas Valmieras rajona policijas pārvaldes darbinieki patrulēšanas laikā Valmieras autoostas teritorijā ievēroja vīrieti, kurš bija acīmredzamā stiprā reibuma stāvoklī un nespēja pats saviem spēkiem pārvietoties. Policijas darbinieki vīrieti nogādāja Valmieras rajona policijas pārvaldē. Policijā tika noskaidrots, ka aizturētais ir IeM Informācijas centra darbinieks. Ap pulksten 17.45 aizturētais, izmantojot apģērbā paslēptu personīgo šaujamieroči, veica 9 mērķtiecīgus šāvienus divu policijas darbinieku virzienā. Uzbrukuma rezultātā 1980. un 1965. gadā dzimuši Valsts policijas darbinieki tika nogalināti. Saistībā ar notikušo uzbrukumu uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 118. panta 2. daļas par slepkavību vainu sevišķi pastipriņošos apstākļos.

ĀM joprojām gaida oficiālu informāciju no Baltkrievijas par ielašanās diplomāta dzīvokli

Latvijas Ārlietu ministrija (ĀM) joprojām gaida no Baltkrievijas oficiālu skaidrojumu par ielašanos Latvijas vēstniecības Baltkrievijā otrā sekretāra Reimo Šmita dzīvesvietā Minskā, kas ir rupjš Vīnes 1961. gada konvencijas par diplomātiskajiem sakariem pārkāpums. No Baltkrievijas tiek gaidīta oficiāla rakstiska informācija vai arī vēstnieka ierašanās, lai sniegtu informāciju par radušos situāciju. Krāpšanas laikā konfiscētajās kasetēs ir bijuši ziņu ieraksti, nevis pomogrāfiskas filmas, informē ĀM. Latvija ir ieinteresēta labās kaimiņattiecībās ar Baltkrieviju, savukārt konkrētā situācija neliecina par to, ka Baltkrievijai būtu tādas pašas vēlmes. Jau ziņots, krāpšana Latvijas vēstniecības otrā sekretāra dzīvoklī tika veikta 25. jūlijā plkst. 3 naktī un tika atsavinātas vairākas kasetes. Baltkrievijas vēstnieks, kas 20. jūlijā iesniedza akreditācijas rakstu, ir atstājis akreditācijas valsti, nepaziņojot par to Latvijas Ārlietu ministrijai, kas arī ir diplomātijā pieņemtās prakses ignorēšana. Minētais stiprina Ārlietu ministrijas pārliecību, ka Baltkrievijas puses rīcība ir kļūda provokācija. Šādi soļi atstāj ļoti sliktu iespaidu uz valstu divpusējam attiecībām un nekad nepaliek bez atbildes.

Lembergs nekandidēs vēlēšanās, bet būs ZZS premjera kandidāts

Ventspils mērs un «Latvijai un Ventspilij» priekšsēdētājs Aivars Lembergs ir nolēmis nekandidēt 9. Saeimas vēlēšanās, bet būs Zaļo un zemnieku savienības (ZZS) premjera amata kandidāts. Svētdien ZZS svinīgajā deputātu kandidātu saraksta prezentācijā Lembergs skaidroja, ka viņa vārds nav deputātu kandidātu sarakstā, jo partija viņu ir izvirzījusi premjera amatam. «Lai uz Saeimu kandidē kāds cits, šie amati nav savienojami — vai nu, vai nu,» sacīja Lembergs.

Jūlijā visu partiju reitingi nedaudz samazinājušies

Visu populārāko partiju reitingi jūlijā ir nedaudz samazinājušies, tomēr būtisku izmaiņu tajos nav, atsaucoties uz «Latvijas faktu» aptaujas rezultātiem, raksta laikraksts «Diena». Par partiju «Jaunais laiks» jūlijā balsotu 10,8% procenti aptaujāto, bet jūnijā partiju atbalstīja 11,7%. Par politisko organizāciju apvienību «Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā» jūlijā balsotu 10,4% aptaujāto, savukārt jūnijā vēlmi balsot par šo partiju pauda 10,6%. Arī Tautas partijas atbalstītāju pulks mazliet sarucis — no 10,1% jūnijā līdz 9% jūlijā. Par apvienību «Tēvzemei un brīvībai»/LNNK jūlijā balsotu 8%, bet jūnijā — 8,2% aptaujāto vēlētāju. Nedaudz krities arī «Saskaņas centra» reitings — no 5,8% jūnijā līdz 5,3% jūlijā. Saeimā iekļūtu arī Latvijas Pirmās partijas un «Latvijas ceļa» apvienība, kas jūlijā iegūtu 5,1% vēlētāju atbalstu. Apvienības reitings jūnijā bija 5,5%. Laikraksts «Diena» raksta, ka 21% no aptaujātajiem nav izlēmuši, par ko balsot, bet 11% nepiedalītos vēlēšanās.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

53-07058, 53-07059 (žurnālistiem). Fakss 53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

INFORMĀCIJA

«Pelnos viskarstākās
dzirksteles.»

Reinis Kaudzīte

Preilieši iepazīnās ar arheoloģiskajiem atradumiem un vēroja senlatviešu dzīvi

Sākums 1. lappusē.

Bučku pilskalnā pārbaudes izrakumi tika veikti jau pagājušajā gadā, taču līdzīgi kapi netika atrasti. Arī šoreiz teritorijā tika pārbaudīta ar metāla detektoru, tomēr, izņemot no kara laika palikušās patronu čaulītes, nekas netika atrasts. Līdzīgas ziņas par atradumiem pilskalnā bijušas jau pagājušā gadsimta divdesmitajos gados. Antonija Vilcāne uzskata, ka iespējams, ir arī citi apbedījumi, bet tie vai nu atrodas pārāk dziļi, vai arī tā ir kapu lauka perifērija, kur apbedījumi atrodas retāk.

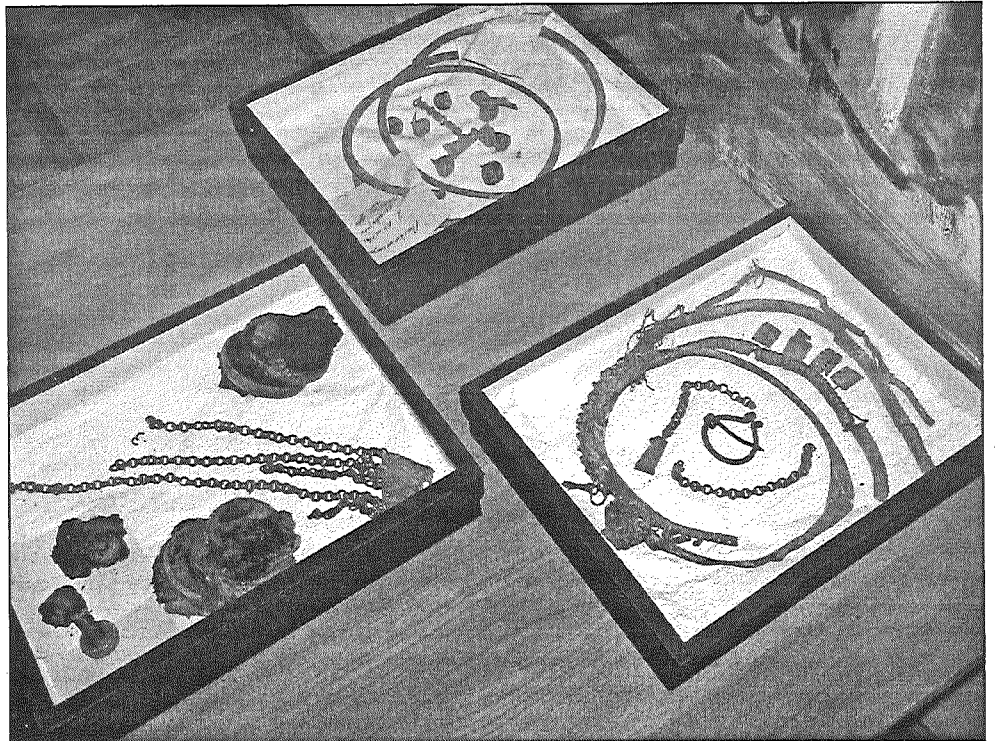
Jaunieši rādīja senos amatus un ciņas

Anspoku pilskalna arheoloģisko izrakumu noslēguma pasākumu papildināja biedrības «Ugunszīme» jaunieši no Rīgas, kuri interesentiem, pārsvarā skolas vecuma bērniem, rādīja seno amatu demonstrējumus un ciņas.

Biedrības «Ugunszīme» valdes priekšsēdētāja Ina Lazdiņa «Novadniekam» pastāstīja, ka biedriba nodarbojas ar vēstures izpēti un rekonstrukciju, kā arī eksperimentālo arheoloģiju. Visu, ko jaunieši — Latvijas Universitātes vēstures un filozofijas fakultātes studenti — apguvuši, izzinājuši un iemācījušies par Latvijas senāko vēsturi, viņi piedāvā plašākai publikai.

— Ir daudzas interesantas lietas, kas netiek pietiekami labi mācītas skolā. Mēs mēģinām vēsturi padarīt pēc iespējas saistošāku, lai radītu interesi par to ne tikai bērnos, bet arī pieaugušajos. Gribas ticēt, ka kāds pēc tam paņems rokās Latvijas vēstures grāmatu un pārliecināsies, ka tā var būt ļoti saistoša lasāmviela, — par biedrības «Ugunszīme» veidošanas un pastāvēšanas ideju stāsta Ina Lazdiņa. — Jūtamies populāri, gandrīz katru sestdienu un svētdienu piedalāmies kādā pasākumā. Esam pabijuši Cēsis, Valmierā, Ventspilī, piedalījušies daudzos pilsetu svētkos, lai radītu, kā dzīvoja latvieši vēlinajā dzelzs laikmetā.

Vienā no Preiļu parka laucītēm bija ierīkota apmetnes vieta — ar telti, amatu demonstrējumiem, ar iespēju jebkuram interesentam izmēģināt roku loka šaušanā, zobenu ciņās, māla trauku vei-

● Latvijas arheologu biedrības plenēra laikā tika pētīts ne tikai Anspoku pilskalns, bet piedzīvots arī negaidīts atradums Vārkavas pagastā pie Bleidas ezera. Attēlā redzami ieguvumi, kas atrasti 11. gadsimta latgaļu sievietes apbedījumā.

● Ticiet, ka arī māla podā uz uguns kura var pagatavot zirņu biezeputri. Ne podiņš saplīst, ne zirņi par cietu.

došanā, ēdiena gatavošanā podos uz uguns kura, māla trauku lipināšanā un aušanā ar celu dēļiņiem.

Izzinoša laika pavadīšana un atpūta

Biedrības «Ugunszīme» dalībnieku vidū sastapām arī divus jauniešus no Preiļiem. Tie ir Latvijas Universitātes vēstures un filozofijas fakultātes studenti Ilona un Edgars Vilcāni. — Mani interesē vēsture, tāpēc ir pašsaprotami, ka vēlos to izziņāt dziļāk, sataustīt, — teic Ilona. — Darbošanās «Ugunszīmē» mums to dod un vienlaikus ir ļoti labs brīvā laika pavadīšanas veids. Tie nav nekādi dziļi filozofiski mērķi, piemēram, senlatviešu dzīves dzi-

● Preiļu jaunieši Ilona un Edgars Vilcāni ir Latvijas Universitātes studenti. Abi aktīvi piedalās biedrības «Ugunszīme» darbā. Viņu tērpi rāda, kā senos laikos ģērbās latgaļi, kas apdzīvoja Kristapiņus. Foto: L.Kirillova

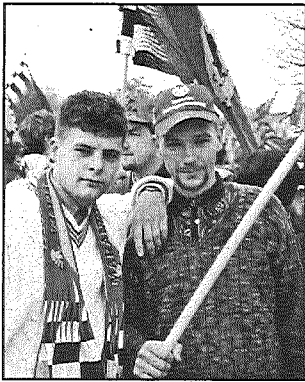
ņas izziņāšana. Cenšamies reizēm uz to visu paskatīties arī ar smaidu.

— Man darbs biedrībā zināmā mērā ir nacionālās pašidentitātes pastiprināšanai.

Abi ar mūsu pasākumos valkājām latgaļu tērpus, un arī pats sevi asociēju ar Latgali, — māsas teikto papildina Edgars.

L.Kirillova

OTRDIENAS INTERVIJA

Tagad nevienu nepārsteigs ar to, ka kāds bijis ārzemēs, strādājis Spānijā vai apceļojis Taizemi. Robežas vaļā, jūtamies bez piecām minūtēm pasaules pilsoņi. Drīzāk jau ir jābrīnās par to, ka kāds atgriežas mājās. Savā ziņā pārsteigums bija arī tas, ka Preiļos sastapām JURI PLIVDU, kurš pēdējos gadus pārsvarā aizvadījis Itālijā. Tikšanās vieta – Anspoku pilskalns, kur divas nedēļas cītīgi strādāja Latvijas arheologu grupa.

● Šajā attēlā Juris kopā ar latvieti Reno Briņķi. Itālijā visiem jāfano par «Ferrari», tāpēc abi tērpušies «Ferrari» krāsās.

Latvietis zem Itālijas saules

— Sakiet, lūdzu, kāda jums ir saistība ar arheoloģiju?

— Tāda saistība, ka esmu diplomēts vēsturnieks, 2003. gadā absolvēju Daugavpils universitāti. Tiesa, par vēstures skolotāju strādājis neesmu ne dienu, jo pēc augstskolas beigšanas tā arī neatradu tuvumā skolu, kur tāds pasniedzējs būtu vajadzīgs. Vēsture manī interesē, esmu sajūsmā par arheoloģiju un, protams, pavadot vasaru mājās, nevarēju laist garām iespēju padarboties kopā ar speciālistiem izrakumos Anspoku pilskalnā. Vēl jo vairāk tāpēc, ka līdz manām dzimtajām mājām tikai divi kilometri.

— Cik saprotu, esat atgriezies no Itālijas un pašlaik Latvijā pavadāt atvaļinājumu.

— Jā, tā ir. Itālijā vasaras saule man liekas pārāk svelmīga, tāpēc labprātāk vasaras pavadu te, bet turp dodos rudenī, kad Itālijā sākas vīnogu novākšanas laiks. Šovasar jūlija beigās esmu nodomājis apciemot draugu Moldovā. Ar viņu iepazīnos Itālijā, tāpēc gribas izmantot iespēju un redzēt, kā tur dzīvo ļaudis. Arī Moldovā audzē vīnogas. Starp citu, šī zeme kādreiz bija Romas impērijas sastāvā. Pat valodas ziņā ir zināma līdzība, to jau esmu izpētījis.

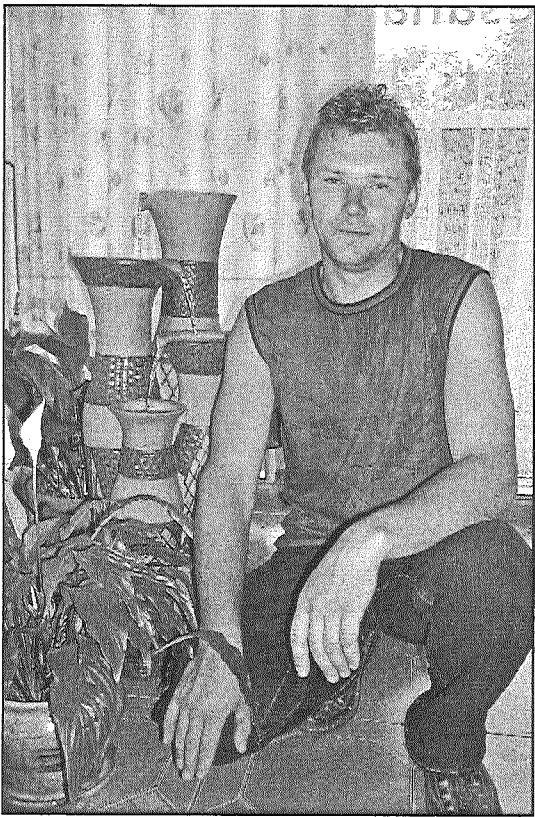
— Strādāt ārzemēs pašlaik ir populāri, bet jūs tur dzīvojat jau ne pirmo gadu. Kādu iemeslu dēļ tur nokļuvāt?

— Es jau teicu, ka studēju Daugavpils universitātē. Tā kā finansiālie apstākļi nebija nekādi spidošie, man bija pašam jāpelna nauda. Sākumā cerēju atrast kādu darbu tepat Latvijā, bet to bija grūti savienot ar studijām. Likās vienkāršāk nopelnīt naudu īsā laikā un tad normāli mācīties. Izmantotot darbā iekārtošanas firmas pakalpojumus, atradu iespēju doties uz Itāliju.

Tāds rezultāts mani iepriecināja, jo ar Itāliju saistītas ļoti daudzas lietas Eiropas valstu attīstībā. Romas impērijas robežas taču sniedzās no tagadējās Izraēlas dienvidos līdz Skotijai ziemeļos. Gribējās piekļūt drusciņ tuvāk vēstures pirmsākumiem.

Man pirmā un visas pārējās darba vietas bija Itālijas ziemeļos. Sākumā iekārtojoties pie saimnieka Modēnas provincē, Ravarīno komūnā, Stufione pilsētiņā. Apvidus ir visai bieži apdzīvots, ik pēc neliela attāluma izvietotas apdzīvotas vietas. Ja jūs ielūkos Itālijas kartē, redzētu, ka Modēnas province ir pašā Padenas līdzenuma vidū. Tur tek lielākā Itālijas upe Po, kas līdzinās mūsu Daugavai. Lai plūdu sezonas laikā Padenas līdzenums neapplūst, zemnieki pirms simtiem gadu garupes krastiem uzbūvējuši vaļņus. Tie ir vienīgie paaugstinājumi visā plašajā apkaimē. Speciālisti saka, Padenas līdzenums esot viena no auglīgākajām platībām pasaulē, ko no trijām pusēm ieskauj kalni.

— Ko jūs, laucinieka acīm

● Juris Plivda teic, ka viņam nepatīk divas lietas. Pirmā ir Itālijas karstā vasara. Otrā – Latvijas aukstā ziema. Pagaidām viņam gluži labi izdodas izvairīties no abām, sadalot gada divpadsmit mēnešus starp savu dzimteni un saulaino dienvidu zemi. Foto: A. Stepanovs

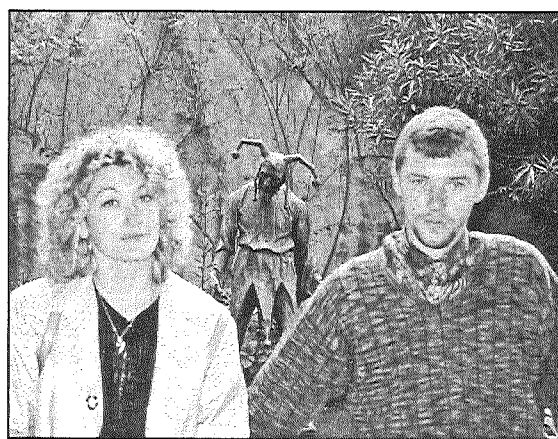
skatoties, pamanījāt atšķirīgu Itālijas laukos?

— Pirms nedaudziem gadu desmitiem Padenas līdzenumā bija izplatīta un attīstīta lopkopība. Tad lopkopības produkciju izkonkurēja tuvumā esošās Vācija, Dānija. Pašlaik Padenā redzami tukši liellopu kompleksi, pamestas fermas. Vienīgā atšķirība, ka tur nekas netiek izdemolēts un izpostīts, ēkas ir saglabātas un tiek izmantotas citiem mērķiem – kā tehnikas novietnes, servisi un tā tālāk.

Līdzenuma ļaudis specializējusies dārzenu, augļu audzēšanā. Tur, kur nokļuvu es, zemnieki audzēja pārsvarā tomātus un bumbierus. Citur atkal kukurūzu, vīnogas, kviešus, cukurbietes, persikus vai ko citu. Turpat netālu no teikta atrodas arī neliela pārstrādes rūpnīca. Tuvāk Sanmarīno manāmas tikai olīvu birzīs, bet pie Florences – vīnogulāji.

Vietējie stāsta, ka pēdējā laikā arvien vairāk jūtamās globālās klimata izmaiņas. Itālijas ziemeļos ziema praktiski vairs nav jūtama. Vienīgi pērn pāris pirkstu biezumā bija uzkrītis sniegs, kas noturējās dažas dienas. Ja naktīs temperatūra nokrītās līdz minuss septiņiem grādiem, tas skaitās bargs aukstums. Šovasar, kad Latvijā vēl nebija iestājušies trīsdesmitgrādigie karstumi, tur līdzenumā jau labu laiku iepriekš temperatūra kāpa pāri četrdesmit grādu robežai. Paši itāļi saka, ka klimats līdzenumā atbilst apstākļiem Sicīlijā.

Tā kā šādā karstumā jutos ne visai omulīgi, nolēmu vasaras

● Ne visas itālietes ir tumšmatainas. Mūsdienu ķīmija dara brīnumus, tā Juris saka par attēlā redzamo blondo itālieti, kādreizējo darbavietu Mantovā. Foto no J. Plivdas albuma.

pavadīt Latvijā. Bez tam tas labi sakrīt ar darbu, jo strādāju vīna ražotnē, kur sezona sākas augusta beigās vai septembra sākumā.

— Laukstrādniekiem jau nekur nav pārāk salda dzīve. Arī Itālijā, droši vien, ne?

— Ziniet, mēs bijām grupa jauniešu no Latvijas un mūs uzņēma ļoti labi. Jūtām, ka esam gaidīti, jo jau pirmajā vakarā saimnieks mūs cienāja ar vīnu un salami desu. Itālijas ziemeļu daļā stipri izjūtams darba roku trūkums, bet strādājošajiem maksā arī krietni lielākas algas.

Pirmo sezonu pavadīju saimniecībā, kur audzēja bumbierus un tomātus. Strādnieku, arī mans, pienākums bija novākt ražu. Sēdēju pie autokāra stūres un lēnitiņām braucu pa dārzu. Ja jūs redzētu, kādi tie kociņi izskatās – galotnes un sānu zari apgriezti, lai nekādā veidā netraucētu mehānizētu novākšanu.

Strādāju arī pie tomātiem. Vāksana notiek divos veidos. Preci, kas domāta tīrām vai veikalam, vāc ar rokām. Toties pārstrādei tomātus vāc mehānizēti – ar ierīci, kas atgādina graudu kombainu savienojumu ar kartupeļu kratītāju.

— Kā garšo karstajā Itālijas saulē auguši tomāti?

— Garšo labi, tomēr es ieteiktu iespēju robežās izvēlēties vietējo Latvijas produkciju. Tas tā – veselības saglabāšanai. Itālijā tiek pieņemta intensīvā lauksaimniecība. Tas nozīmē, ka ķīmija un minerālmēsli netiek žēloti. Ir nonācis tik tālu, ka visa dzīvā radība, kas vēl mīt grāvjos un upēs, piemēram, zivis vai vēži, nav lietojami pārtikā. Saindēti ar nitrātiem tā, ka bail.

— Tad jau jāatsaka, ka pie mums ir tīra daba un veselīgi produkti.

— Pilnīgi piekritu, ka pie mums ir ļoti tīra daba. Manās lauku mājās reiz bija iegriezies kāds amerikānis un brīnījās par vārdēm, par stārķiem. Varam lepoties, ka esam tik bagāti.

— Jūs teicāt, ka pirms trim gadiem beidzāt studijas. Vai darbu specialitātē nemeklējāt, ka atkal aizbraucāt uz Itāliju?

— Nav jau tā, ka nemeklēju. Apstaigāju tuvākās skolas, taču nevienā darba piedāvājuma nebija. Toties man negribējās meklēt darbu par pārsimtu latu algu kur tālāk. Tagad gada lielāko daļu pavadu Itālijā. Esmu nomainījis vairākas darba vietas. Jau vairākas sezonas strādāju vīna rūpnīcā. Patiesībā mana nonākšana rūpnīcā bija nejauša. Pasauca no lauka uz rūpnīcu, jo tur bija notikusi kļūme – neuzmanības dēļ bija pārplūdusi viena tvertne ar vīnogu sulu. Vismaz desmit tonnas pludoja pa grīdu. Toreiz palīdzēju likvidēt avārijas sekas, un tā paliku rūpnīcā strādāt. Sākumā pie vīnogu pieņemšanas, svēršanas. Tagad manos uzdevumos ietilpst arī saņemto vīnogu šķirošana. Rūpnīcā saņemu ne tikai lielāku algu, bet arī labākas sociālās garantijas.

— Itālijā esat sešus gadus. Vai esat apjautis arī kādas karjeras iespējas?

— Karjera?.. Nu, ja padomā, ka sākumā biju parasts augļu vācējs, tad tagad man ir ļoti atbildīgs darbs vīna pirmāpstrādes rūpnīcā. Regulēju, kādā tvertnē kādas šķirnes ogas liekamas. Pats taisu maisījumus, pievienoju gāzi, mēru vīna grādus, cukurā limeni.

Man ir pavisam savādāka atbildība. Man darba devējs uzticas. Visbeidzot – man ir pavisam cita darba samaksa.

— Un kā ar valodas zināšanām? Nedomāju, ka tad, kad devāties uz Itāliju, zinājāt itāliski ko vairāk par «čau».

— Tieši tā, valodu absolūti nezināju. Sazināties bija grūti. Sākumā skatījos grāmatā, bet tad sapratu, ka praksē tas ies ātrāk. Vispirms tiek apgūtas tās zināšanas, kas nepieciešamas darbā. Pakāpeniski vārdu krājums kļūst plašāks.

Tagad varu teikt, ka samērā labi pārzinu Itālijas zemnieku sarunvalodu. Un es jau nevaru apgalvot, ka teicami zinu, piemēram, latviešu valodu. To nezina daudzi. Paklausieties, kā runā mūsu deputāti, – vieni vienīgi pārpratum.

— Radies iespāids, ka itāļi ir dziedoši ļaudis. Vai tā ir?

— Jā, dzied tur daudz, pie tam lielākā daļa dziesmu vēltītas mīlestības tēmai. Oi, itāļi ir temperamentīgi ļaudis! Par to var pārliecināties katra zilacaina un blondā Latvijas meitene, tiklīdz izkāpj no autobusa vai lidmašīnas. Vīriešu uzmanība ir nepārtraukta.

— Un kā ar blondiem latviešu puisiem?

— Uz puisiem itālietes tā visneskatās. Iemesli, manuprāt, ir vairāki. Viens no tiem, ka vietējās sievietes izvēlas vīrieti, kurš jau ir dzīvē nostabilizējies. Mēs, iebraucēji no Austrumeiropas, esam trūcīgi. Tad nu arī interese par mums niecīga.

Patiesību sakot, ar dižu skaistumu turienietes neizceļas. Ja ieraugāt skaistuli, visdrīzāk, tā būs kāda iebraucēja – rumāniete, krieviete, ukrainiete vai meitene no Baltijas. Ticiet, nekur nav tik skaistu sieviešu kā Baltijā un Austrumeiropā.

— Kā uz jūsu ieilgušo Itālijas epopeju skatās jūsu tuvinieki?

— Sākumā mammai dikti nepatika, ka es uz Itāliju braucu. Tagad vairs neko nesaka. Saprot, ka dzīves dārdzība Latvijā ir tik ļoti kāpusi, ka te man būs grūti nopelnīt. Viņa redz, ka ar mani viss kārtībā, ka es regulāri atbraucu, paciešojos.

— Vai Itālijā bieži satiekat latviešus?

— Esam četri pieci cilvēki, kas regulāri braucam un uzturam savstarpējus kontaktus. Latviešu valodu var dzirdēt ļoti reti. Domāju, ka Itālijā strādā vien kāds tūkstotis Latvijas iedzīvotāju.

— Vai esat pieradis pie itāļu virtuves?

— Tā ir ļoti dažāda. Katram reģionam raksturīgs kas īpašs. Modēnas provincē, piemēram, daudz lieto Parmas un citus cietos siers, ko rīvē uz makaroniem. Man nepatīk kāda vietējo iedzīvotāju iezīme. Pēc darba nopērk picu, alus pudeli un sukā iekšā. Tāpēc kļūst arvien resnāki, it īpaši jaunatne. Nebrīnīšos, ka nākamā paaudze būs vēl resnāka. Runā gan visi, ka nu jau esot par traku ar to neveselīgo ēšanu, taču darīt lietas labā gan neko nedara.

— Vai šoruden atkal dosieties projām no Latvijas?

— Jā. Vismaz pagaidām es nevaru palikt. Latvijas ekonomiskie apstākļi to neļauj – te ir zemas algas, vājas sociālās garantijas. Tas ir galvenais, ka man un citiem liek braukt projām, kā arī aizkavē atgriešanos dzimtenē.

L. Kirillova

PREIĻU NOVADĀ

Ličos remontē administratīvo ēku, ceļus un ūdens torni

7. augustā būs divi mēneši, kopš Preiļu novada Liču pagasta centra vadītājas amatā ir MARIJA PLIVDA (attēlā), kura līdz šim bijusi zemnieku saimniecības «Olīts» galvenā grāmatvede. Pašlaik viņa jau iepazinusi ar saviem darba pienākumiem, tāpēc «Novadnieks» lūdz pastāstīt par svarīgākajiem šovasar veicamajiem uzdevumiem.

— Esmu darbojusies biznesā, tāpēc man uz pašreizējo darbu arī gribas lūkoties no biznesa viedokļa, lai gan pašvaldībā ir sava specifika, — saka centra vadītāja. — Ličos izvietotā administratīvā ēka, kur atrodas arī bibliotēka un kultūras nams, manuprāt, atrodas ļoti izdevīgā vietā, taču telpas pēdējo 12 gadu laikā nav tikušas pietiekami intensīvi izmantotas. Pašlaik meklējam iespējamus interesentus, kas gribētu te darboties. Vietas ir pietiekami, lai varētu rīkot dažādas konferences, apmācības, varbūt pat izveidot kādu sporta centru.

Atbilstoši novada domes lēmumam par valdības piešķirtajiem «apvienošanās naudas» līdzekļiem 50 000 latu apmērā šovasar Preiļu pagastā tiek veikti vairāki nopietni darbi. Viens no tiem, stāsta M.Plivda, ir

pagasta centra administratīvās ēkas remonts. Šim nolūkam tiks tērēti nepilni 30 000 latu. Par šiem līdzekļiem tiek remontēta un siltināta fasāde, jau nomainīta daļa logu. Māja iegūs glītu vizuālo izskatu. Būvdarbus veic uzņēmums «Preiļu celtnieks». Turpmāk būs jādomā par to, kā nomainīt novecojušo apkures sistēmu. Tā kā novada domes rīcībā esošais finansējums ir ierobežots, tālākus remontdarbus pagaidām neplānojam.

No jau minētajiem 50 000 latu 11 969 latu atvēlēti pagasta centra teritorijā esošo ceļu sakārtošanai. Pavisam dažāda veida brauktuves uzlabojumi notikuši vai tuvojās pabeigšanai deviņās vietās. Pēc dažām dienām būs galā remonta ceļa posmā no Krapišķiem līdz Preiļu novada robežai.

Tiek tīrīti grāvji un ceļš zemākajās vietās tiek pacelts, daudzviet savu laiku nokalpojušo caurteku vietā tiek ierīkotas jaunas. Uzlabojumus jau jūt braucēji pa ceļu no Anspokiem līdz Určiem, no Anspokiem līdz Pelšiem, no Pupājiem līdz Jermakiem. Lielākie darbi veikti uz pievedceļa pie Rībuļu kapiem, iepriekš pavasaros un rudenos tas praktiski bija neizbraucams. Līdzena brauktuve tagad ir arī no Ličiem līdz Vecleipām.

Nepilni četri tūkstoši latu atvēlēti Liču ciemata ūdens torņa atsevišķu elementu uzlabošanai, jo lielākie remontdarbi tur veikti pagājušajā vasarā.

Maruta Plivda stāsta, ka šogad lielāka uzmanība tiek veltīta arī pagasta teritorijā esošajām deviņām dažādu garīgo konfesiju kapsētām. Visur nopļauta un savākta

● SIA «Preiļu celtnieks» strādnieki augustā solās pabeigt Liču pagasta centra administratīvās ēkas fasādes siltināšanu un krāsošanu. Kad tiks noņemtas sastatnes, celtnieks būs ieguvusi vizuāli pievilcīgu izskatu. Foto: A.Stepanovs

zāle, tiek izcirsti laika gaitā saaugušie krūmi. Visas kapsētas ir apsektas un secinātas, ka daudzviet vajag nozāgēt vecos

kokus, kas jau nokaltuši un kļuvuši bīstami.

L.Kirillova

RUŠONAS
PAGASTĀ

Baznīcā ierīko apsildāmo grīdu

Rušonas katoļu draudzes baznīcā veikta apkures sistēmas uzlabošana. Tās gaitā ierīkota apsildāmā grīda. Dievnama siltumapgādes uzlabošana notikusi par valsts un Riebiņu novada domes piešķirtajiem līdzekļiem, kā arī par draudzē savāktajiem ziedojumiem. No valsts baznīca saņēma 2000 latu, no pašvaldības budžeta – 1000 latu. Savukārt draudzes locekļiem izdevies savākt 793 latus.

Kā informēja Rušonas pagasta pārvaldes vadītājs Pēteris Rožinskis, ierīkota ar elektrību apsildāma grīda prezbitērijā un altāra telpā. Remonta laikā grīda izklāta ar plāksnēm. Baznīca līdz šim tika apsildīta ar malkas krāsnīm, bet tās laika gaitā ir nolietojušās.

Par Rušonas baznīcas saimniecību nenogurstoši rūpējas Anna un Jānis Rutkovski, kas vāca līdzekļus apsildīšanas sistēmas ierīkošanai, kopj Dievnama telpas un apkārtni.

Uzkops Baltā krusta apkārtni

Tuvojoties 15. augusta svētkiem Aglonā, rušonieši ik gadus uzkopj Baltā krusta, kam garām plūst svētceļnieku straumes, teritoriju. Baltais krusts atrodas divu lielu ceļu – Daugavpils – Rēzekne un Krāslava – Preiļi krustojumā un tika uzstādīts pirms Romas pāvesta vizītes Latvijā. Ar iepriekšējo pagasta vadītāju gādību pie Baltā krusta ierīkoti dekoratīvi stādījumi. Kā informēja Pēteris Rožinskis, kāds uzņēmējs izrādījis iniciatīvu, ierosinot par saviem līdzekļiem krustu izgaismot diennakts tumšajās stundās. Patlaban notiek saskaņošanas darbi, un, ja šī ideja neatdursies pret birokrātiskiem šķēršļiem, Baltais krusts tiks pie jauna ietērpā.

Šovasar notikušajos pilngadības svētkos jaunieši pie Baltā krusta devās gājienā ar ziediem un degošām lāpām. Gājiens notika pēc pašu pilngadnieku iniciatīvas.

L.Rancāne

SAUNAS PAGASTĀ

Precīzi uzskaitīs ūdens patēriņu

Jūlija sēdē pagasta padomes deputāti apstiprināja saistošos noteikumus «Par pakalpojumu un norēķinu kārtību par daudzdzīvokļu namu iekšējās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas ekspluatāciju». Kā skaidro pašvaldības vadītāja Emilija Kokorīte, šāds lēmums bijis nepieciešams, jo līdzšinējā ūdens patēriņa apmaksas sistēma nav efektīva un rada pagasta padomes budžeta zaudējumus.

Noteikumi paredz, ka visās daudzdzīvokļu mājās, kā arī individuālajos namos, kas pieslēgti centralizētajai ūdens padevei, patērētājiem nāksies uzstādīt ūdens mērītājus. Pašlaik pagastā norēķini par ūdeni notiek atbilstoši iemītnieku skaitam katrā dzīvoklī un mājā, kā arī atkarībā no saimniecības ēkās turēto lopu skaita. Šāda kārtība nedod iespēju aprēķināt ūdens patēriņu un maksu par to, īpaši tik sausā un karstā laikā, kāda ir šī vasara.

Paredzams, ka patērētājiem ūdens skaitītāji būs jāuzstāda par saviem līdzekļiem. Pagasta padomes priekšsēdētāja gan teic, ka mazāk turīgām ģimenēm varētu tikt sniegts arī pašvaldības atbalsts, samaksu par uzstādīto iekārtu iekasējot vairāku mēnešu laikā kopā ar maksu par patērēto ūdeni.

Pašvaldības lēmums par jauno norēķinu kārtību attieksies gan uz Priekuļu ciema, gan uz Anspoku ciema iedzīvotājiem.

Ūdens saimniecības un kanalizācijas sistēmu uzturēšanai no pašvaldības

budžeta tiek tērēti ievērojami līdzekļi, atzīst E.Kokorīte. Situāciju smagāku dara arī tas, kas sistēmas būvētas pirms vairākiem gadu desmitiem un pašlaik jau nolietojušās, tāpēc ik pēc laika notiek avārijas, kuru remontam nepieciešams gan laiks, gan līdzekļi.

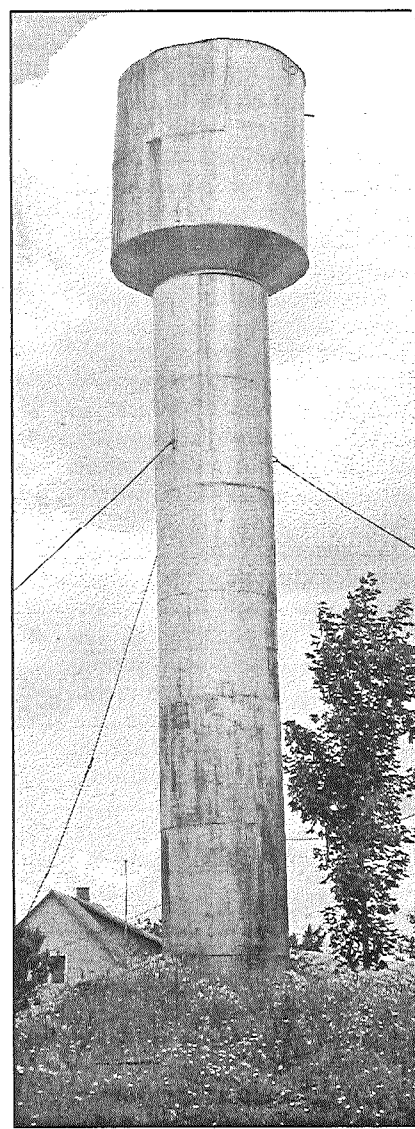
— Bijām nolēmuši veikt cenu aptauju par tehniskā projekta izstrādi ūdens saimniecības sakārtošanai visā pagasta teritorijā, — stāsta pašvaldības vadītāja. — Diemžēl firmu atsaucība bija niecīga, tāpēc sakarā ar publisko iepirkumu likuma prasībām cenu aptauja tiks izsludināta atkārtoti. Tehniski ekonomiskais pamatojums jau ir izstrādāts, taču tehniskā projekta sagatavošanai Vides ministrija mums naudu nepiešķir. Tagad šim mērķim nāksies lūgt aizņēmumu Valsts kasē. Tāpat nauda Valsts kasē būs jāprasa arī būvdarbu veikšanai. Un tā mūsu pagasta iespējām nav nekāda mazā summa – aptuveni 380 000 latu.

Deputāti cer, ka tuvāko gadu laikā izdosies kaut daļēji atjaunot ūdensvadītājus, uzlabot un izremontēt ūdens torni, kura jauda sen vairs nav pietiekama. It īpaši tas jūtams šovasar. Daudzdzīvokļu māju trešajā stāvā ūdens tiek padots nevienmērīgi, bieži tiek saņemtas iedzīvotāju sūdzības.

L.Kirillova

● Kolhozu laikos būvētais tornis ir tiktāl nolietojies, ka nespēj vairs nodrošināt pietiekamu spiedienu ūdensvadītājos dzīvojamā namu trešajā stāvā.

Foto: A.Stepanovs

«Dālderu» saimniece gādā par mūsu veselību

— Mēs ejam pa pļavām un tūrumiem, pļaujām un grābjām, mīnam kājām neskaitāmas zāļiņas un pat neiedomājāties, kādu bagātību aizlaizām postā, — teic Livānu novada Rožupes pagasta zemnieku saimniecības «Dālderu» īpašniece VENEDIKTA RUČEVSKA. Un viņai šajā ziņā var ticēt, jo bijusi kolhoza agronome jau vairākus gadus pazīstama kā ārstniecības augu audzētāja.

Kamēr vasara pašā plaukumā, visa zaļā pasaulīte aug, kuplo un slīgst smaržu mutuļos, braucām lūkot, kā tikt pie ārstnieciskām, garšīgām un veselīgām tējām mundruma un spēka saglabāšanai visa gada garumā.

Izeju atrada bioloģiskajā saimniekošanā

Kad vairs nespēja «pavilkēt» lielu lopkopības saimniecību, meklēju izeju un atradu to bioloģiskajā saimniekošanā, izvēloties ārstniecības zāļu audzēšanu, teic «Dālderu» saimniece. Tomēr sākumā saimniecībā tika audzēti arī graudaugi. Ražas bija labas, bet reiz gadījās kļūme, kad kaltē graudi tika sabojāti. Zaudējumi bija ievērojami, tāpēc Ručevskas kundze nolēma vairs neriskēt un sāka meklēt citus risinājumus. Lasot periodiku, viņa nonākusi pie idejas, ka interesanti un izdevīgi varētu būt ārstniecības augi.

Pašlaik tas arī ir galvenais saimniecības darba virziens, kas ar katru gadu vērsas plašumā. No 17 hektāriem apsaimniekojamās zemes lielāko daļu aizņem māteru, citronmelīšu, kumeliņu, piparmētru, mārsila un citu vērtīgu augu lauki. Tie izvietoti attālāk no satiksmes ceļiem, lai neuzņemtu kaitīgās automobiļu izplūdes gāzes.

Paveicās ar realizāciju

Tiem, kas sacerējušies daudz pelnīt ar ārstniecības augu audzēšanu, jāzina, ka lielos apjomos tas iespējams vienīgi tad, ja ir liģums par produkcijas realizāciju. Venediktai šajā ziņā paveicies, jo izveidojusies stabila sadarbība ar Rīgas farmaceitisko rūpniecību, kur top aptiekās nopērkamās tinktūras.

Uzņēmums no Ručevskas kundzes gadā iepērk aptuveni trīs tonnas dažādu kaltētu augu. At-

liek tikai iedomāties, kāds kvantums dažādu zāļiņu ir jāizaudzē, jāsavāc, jāizkaltē un jāapstrādā, lai galarezultātā varētu izpildīt uzņēmuma pasūtījumu.

Darbietilpīgs process

Kopumā tas ir ļoti darbietilpīgs process, atzīst Ručevskas kundze, stāvot pie ziedošo māteru lauka. No rīta bija uzlijs, tāpēc augu novākšana atlikta uz citu dienu, kad būs saulains un sauss. Tās nu reiz ir lietas, kas jāņem vērā visiem ārstniecības augu audzētājiem – visu darīt pareizajā laikā.

Māteres, kas augumā sniedzas līdz pieauguša cilvēka krūtīm, vispirms tiks nopļautas, pāris stundas apvītinātas, tad savāktas un vestas uz mājām, kur ierīkota speciāla kalte. Augi tiek žāvēti ar siltu gaisu, vēlāk sasmalcināti, safasēti maisos. Bet tas jau ir vienkāršākais papēmiens, jo, piemēram, ar kumelītēm nav tik viegli. To ziediņi ir jānoplūc ar rokām turpat tūrumā, bet process jāatkārto ik pēc pāris dienām. Un tā – kamēr visa dabas bagātība novākta. Vēl lielāka knibināšanās ir ar rudzpuķu ziediem, kas vispirms jāsalasa, jāizkaltē, bet nodošanai rūpnīcā der tikai auga zilās ziedlapiņas.

Vasarā palīdz skolēni

Ja ārstniecības augus kāds gatavo pašu vajadzībām, tad pārsimts gramu drogu sagādāšanai daudz laika nevajag. Lai tiktu pie simtiem kilogramu, viena cilvēka spēkiem tas būtu neiespējami. Venediktai Ručevskai jau vairākus gadus talkā nāk skolēni, kuri piedalās Nodarbinātības valsts aģentūras organizētajā jauniešu vasaras projektā. Arī šogad gan jūnijā, gan jūlijā saimniecībā strādā meitenes. Viņas tiek galā gan ar sējumu ravēšanu un kopšanu, gan novākšanu un daudzajiem citiem pienākumiem.

Saimniece pārliecinājusies, ka skolēni strādā godprātīgi. Viņa priecājas arī par to, ka var nesavtīgi dalīties zināšanās, jo katrai sievietei dzīvē ārstniecības augu pasaule jāpārzina ne tikai savas, bet arī tuvinieku veselības dēļ.

Tejas vai uztura bagātinātāji

Pagājušajā gadā «Dālderu» īstenots projekts un izveidota ārst-

niecības augu fasēšanas telpa, tāpēc tagad saimniecībā iespējams arī gatavot ārstnieciskās tējas. Tiesa, lai ar to oficiāli nodarbotos, nepieciešamas daudzas un dārgas analīzes (vienu parauga analīzes maksā ap 90 latu). Uztura bagātinātāju ražošanai analīžu izmaksas ir mazākas, tāpēc Ručevskas kundze domā patērētājiem piedāvāt tos.

Augu spēku izbaudījusi pati

— Pati esmu pārliecinājusies, ka augos slēptais milzu spēks un ārstnieciskais efekts, — zāļu audzētāja saka. — Man bija ļoti augsts arteriālais spiediens, bet, kad sāku lietot māteres un citronmelīšu tējas, tas normalizējās. Tāpat bija ar vairogdziedzera kaiti, no kuras tiku vaļā, dzerot savas zāļiņas. Ārsti teica, ka bez slimnīcas neiztikšu un vēlāk nespēja nobrīnīties, ka man pašai izdevies no kaites atbrīvoties.

No tūskām, kas rodas sirds slimību dēļ, var tikt vaļā ar parastās pieneņu palīdzību. Tā ir neaizstājama, lietojot kopā ar bērzu un upeņu lapām. Pieneņu saknes ir vācamas rudenī, kad tās jau uzkrājušas barības vielas. Labi palīdz gan profilaktiski, gan gadījumos, kad nierēs vai žultspūslī iemetušies akmeņi.

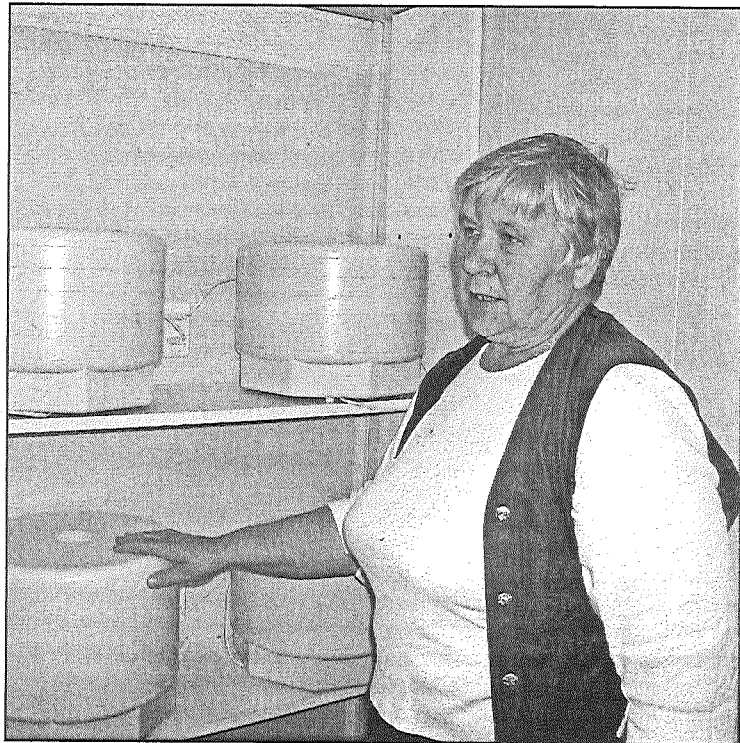
Ja esmu izvēlejusies ārstniecības augu audzēšanu, man ir jāzina, ko cilvēkiem piedāvāt. Tāpēc ļoti daudz lasu dažādu speciālo literatūru – grāmatas, žurnālus, zinātniskos pētījumus, dažādas ārstniecības izdevumus. Tas ir nepieciešams, jo klienti bieži man prasa padomu.

Veselību midām kājām

Tik ļoti gribas pārliecināt cilvēkus, lai viņi beidz lietot ķīmiskās tabletes un nemēda veselību kājām, saka Venedikta Ručevska. Protams, daudz vienkāršāk ir iet aptiekā, nopirkt sauju tablešu, pāris dienu laikā izdzert un kļūt šķietami veselam. Bet mēs jau nepadamājam, ka ar ķīmiskajām ripiņām, vienu vainu, piemēram, kuņģi ārstēdami, sabojājam nieres, aknas un sirdi.

Kur vien kāju pļāvā vai tūrumā sper, visur priekšā ir dabas aptieka. Protams, efekts nebūs jau pirmajā stundā jūtams, toties ilgs un pamatīgs gan. Ručevskas kundze stāsta, kā ar homeopātu palīdzību pārliecinājusi savus bērnus atteikties no ķīmiski sintezētajām zālēm. Tagad mazbērniem, ja gādās saslimt, tiek vārtas visdažādākās omītes audzētās tējas – mālīpes, liepziēdi, kumelītes, peoniņu un ceriņu ziedi. Tā var tikt vaļā ne tikai no klepus un iesnām, bet arī nopietnākām kaitēm. Nevajag būt slinkiem un jāpieliec mugura, lai zāļiņas paņemtu, saka audzētāja.

— Vislabākais efekts sagaidāms, ja ārstnieciskos augus būsiet lasījuši paši savām rokām. Tikai, pasarg Dievs, nedarīet to lielceļa malā, kur putekļi un automobiļu izplūdes gāzes, kā arī noķimīkotos tūrumos. Daba ir ļoti gudra, bet ar savu spēku palīdz pacietīgiem cilvēkiem, kas tai tic, — mudina Ručevskas kundze.

● Venedikta Ručevska šogad iegādājusies sešas kompakts zāvēšanas iekārtas. Sešas līdz astoņās kārtās sabērtie ziediņi, augi un pat sagriezti dārzeņi un augļi izžūst ātri. Nepieciešams tikai izvēlēties attiecīgo režīmu.

● Jau otro gadu zemnieku saimniecībā «Dālderu» vasarā strādā jaunieši. Lilita Kalvāne septembrī uzsāks mācības Livānu 1. vidusskolas 9. klasē. Daļu skolai nepieciešamo mantu viņa būs iegādājusies par pašas nopelnīto naudu. Meitene priecājas, ka šīs vasaras laikā arī daudz jauna uzzinājusi par ārstniecības augiem.

Priecājas par atbalstu

— Nepavisam nesaprotu tos, kuri saka, ka tagad zemniekam klājas grūti. Valdība mūs ļoti atbalsta, tikai jāprot paņemt, ko tā zemniekiem piedāvā. Nāk gan Eiropas nauda, gan var saņemt vietējos maksājumus. Es, piemēram, katru gadu saņemu maksājumus par bioloģisko saimniekošanu, neskaitot hektārmaksājumus. Laukiem jābūt nokoptiem, tur nav nekādas runas, — priecājas ārstniecības augu audzētāja.

Venedikta Ručevska lieliski prot izmantot dažādu programmu piedāvājumus, raksta un īsteno projektus, saņemot atpakaļ lielu daļu ieguldīto līdzekļu. — Ja esmu uzrakstījusi projektu par pieciem sešiem tūkstošiem latu un divus saņemu atpakaļ, tā taču ir milzīga dāvana. Palīdzība piena māju celtniecībā, dzesētāju un slaukšanas aparātu, kā arī tēju sprostus iegādē ir nenovērtējama.

Pašlaik Venedikta Ručevska palīdz diviem saviem kaimiņiem izstrādāt projektus. Viņa ir pārlie-

cināta, ka zināšanas nedrīkst turēt tikai pie sevis, ar tām ir jādalās. Nemoties pa sētu, zemniekiem bieži vien nemaz nav laika braukt uz semināriem, lasīt laikrakstus un klausīties, kas jauns.

— Cilvēks, kurš saka, ka tagad sliktā dzīvot, ir vai nu pilnīgs nevēģa vai nodzēries, — secina zemniece.

Daži Venediktas Ručevskas padomi

✓ Auzu skaras līdz dzeltengatavības stadijai derīgas vannām novājināta organisma spēcināšanai.

✓ Vibotne – lielisks vielmaiņas regulēšanas līdzeklis.

✓ Vārpatas sakne – tāpat der vielmaiņas sakārtošanai.

✓ Ķiršu ziedi – palīdzēs palielināt vairogdziedzera gadījumā.

✓ Asinszāles ziedi un laksti, 10 dienas tumšā vietā turēti nerafinētā saulespuķu vai olīveļļā ir vērtīgs sejas kopšanas līdzeklis.

L.Kirillova

● Venediktas kundzes trīsgadīgais mazdēls Valters žurnālistiem rāda, cik lielas laukā izaugušas ārstnieciskās māteres. Foto: A.Stepanovs

Uz darbu – 40 metru augstumā virs zemes

S tarp daudzajām un dažādajām profesijām, kādās strādā rajona iedzīvotāji, ir arī tādas, kuras raksturojot, noderētu vārds «ekstrēma». Ko jūs teiktu par cilvēku, kuram visa maiņa – 11 stundas – paiet 40 metru augstumā virs zemes apmēram divi reizi divi metri lielā stiklotā būdīnā ar skārda jumtu? Drosminieks, pārgalvis, neprātis? No šiem vārdiem tikai pirmais der, lai raksturotu Preiļu virsmežniecības Cauņu ugunsnovērošanas torņa dežurantu JĀNI ZDANOVSKI. Viņa darba apstākļu attēlošanai patiešām der vārdi – pasaulē pie kājām. Tas nav daudz pārspilēts, jo no saviem augstumiem Riebiņu novada Rušonas pagasta Caunēs dežurants var pārskatīt visu Preiļu rajona teritoriju.

Ja jūs zinātu, cik no augšas viss izskatās skaisti un neparasti, teica Jānis, stāstīdams, ka labi novērojami gan meteoroloģiskie apstākļi, jo var redzēt, kā pērkonu negaiss, zibeņus šķeļot, vai nu virzās aizvien tuvāk, vai arī aizducina pāri pakalniem uz citu pusi, gan saulieti, gan miglas veidošanās. Kad pērkonu tomēr pietuvinās, drošības apsvērumu dēļ instrukcijā noteikts dežurantam kāpt no torņa lejā. No augšas skatoties, nedz novadu, nedz pagastu robežas nepastāv, tāpēc redzami arī notikumi kaimiņu rajonu pierobežā. Gar torni aizvijas lielā šoseja, kas savieno Daugavpili un Rēzekni, tāpēc uz tās, tāpat kā seriālos, desmitiem kilometru garumā novērojama mašīnu plūsma, dažādi notikumi, gan avārijas un tas, kā strādā ceļu policisti. No torņa bijis redzams, kā dega kravas furgons uz Aglonas ceļa. Un kur nu vēl ikdienā ar sadzīves ainavām desmitiem kilometru plašumā uz vienu, otru, trešo pusi. Tomēr priecāšanās par Dieva pasaulītes jaukumiem ir vienīgā gaišā puse šajā darbā. Īstenībā darbs ir ļoti nogurdinošs, jo dežuranta galvenie pienākumi saistīti ar pastāvīgiem mežu novē-

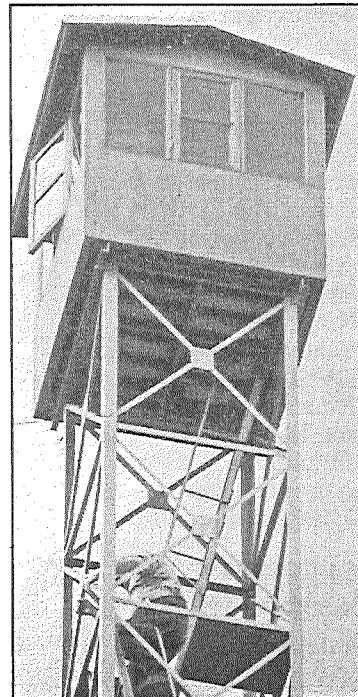
● Ierasties darbā Jānim Zdanovskim nozīmē uzkāpt torni. Tam vajadzīgas apmēram piecas minūtes. Lejup veicas ātrāk – divās minūtēs zeme ir sasniegta. Šovasar ugunsbīstamībai mežos noteikta pietā – ļoti augsta pakāpe. Tornī strādā arī otrs dežurants – Valērijs Petrovs. Abi mainās ik pēc divām darba dienām. Dežūras paredzētas līdz 1. septembrim, bet, ja būšot sauss rudens, tad līdz septembra beigām.

rojumiem. Ir jābūt acīgam, lai no saviem augstumiem torni pamanītu aizdegšanos. Tieši ugunsdrošības torņi, rajonā tādi ir četri, dežuranti pirmie ierauga no kāda meža kvartāla kāpjām dūmus. Šādos gadījumos jāsaucina ar pārējo torņu dežurantiem, pēc speciālas kartes jānosaka platuma grāds un uguns izcelšanās vieta, un par to jāpaziņo mežzinim. Tālākie notikumi jau ir atkarīgi no tiem dienestiem, kas atbildīgi par meža ugunsgrēku dzēšanu. Šis vasaras karstajos apstākļos jo vērīgi uzmanāmi katri dūmi. Sausuma dēļ uguns ātri var pārsvieties no kāda iedzīvotāja dedzinātiem salmiem uz mežu. No torņa pama-

nāts arī lielais meža ugunsgrēks Rudzātu pagastā, kas plosījās pirms divām nedēļām. Gadījies redzēt arī nepatīkamas lietas. Piemēram, kā kūlas uguns ieskāva kādas ēkas Kastīrē. Dežurants par to paziņoja. Bet ugunij bija ātrāks ceļš. Kāmēr atbrauca ugunsdzēsēji, liesmas pārņēma māju, un pēc neilga laika no tās nekas vairs nebija palicis pāri. Ja bērni dedzina kūlu, tad tas liecina par viņu nezināšanu, bet ko teikt par pieaugušajiem, kuri svilina sauso zāli, sašutis saka Jānis Zdanovskis. Pavasarī šādu gadījumu bijis tik daudz, ka mežzinī vairs nav paspējuši reaģēt uz ziņojumiem par aizdedzinātu kūlu. Tas nav

vienīgais ugunsgrēks, ko nācies no augšas novērot. Uz darbu Jānis ņem līdzī arī savu binokli, ar ko labāk pārskatīt sargājamo teritoriju. Sazināšanās notiek ar mobilo telefonu.

Rušonas pagasta pārvaldes vadītājs Pēteris Rožinskis stāstīja, ka sameklēt cilvēku šim darbam bijis neiespējami. Visi, kam darbs piedāvāts, atteikušies lielā augstuma dēļ. Ne katrs to augstumu var izturēt. Jānis Zdanovskis bija šāds drosminieks. Tomēr arī viņš atzīst, ka darbs ir smags. Ne jau tāpēc, ka baidītu lielais augstums, bet tas, ka tik ilgas stundas jāpavada vientulībā, nekontaktējoties ar citiem cilvēkiem. Pirma-

● Darbs kaulus nelauž, bet psiholoģiski ir grūti izturams, par saviem ugunsdrošības torņa dežuranta pienākumiem teica Jānis Zdanovskis. Savu darbavietu četrdesmitmetrīgā torņa galā viņš dēvē par strazdu būri.

jās darba dienās grūti bijis pierast arī pie tā, ka tornis pastāvīgi šūpojas. Jo stiprāks vējš, jo vairāk, tā, ka pieclitru burkā sāk klunkšķēt līdzpaņemtais dzeramais ūdens. Spēcīgā vējā tornis «svilpojo», un tad jušana pavisam neomulīga. Ja vējš sasniedz 12 ballu stiprumu, dežurantam tornis ir jāatstāj. Vienā no pēdējiem negaisiem pērkonu iespēris blakus tornim uz kalna. Arī karstums šajā stiklotajā būdā ir grūti panesams. Stikla sienas uz visām pusēm, jo citādi apkārtnē nebūtu pārskatāma. Tad nu saule no lēkta līdz rietam cepinot kā uz pannas. Un tas neko nelīdz, ka turpat līdzās, gandrīz vai ar roku aizsniēdami, peld no skata atspirdzinoši vēsi mākoņi, bet visapkārt redzami daudzi ezeri un upītes.

Sibīrijas latvieši saglabā latvisko

No divu nedēļu ilgas ciemošanās pie Sibīrijas latviešiem mājup atgriezies mūsu novadniece, Latvijas Universitātes profesore, Filoloģijas fakultātes dekāne JANĪNA KURSĪTE.

Atvaļinājuma laiks viņu bija no Rīgas atvedis arī uz Preiļiem, kur «Novadniekam» radās izdevība satikties un apjautāties par Sibīrijā gūtajiem iespaidiem. Uz Sibīriju no Latvijas šovasar devās desmit cilvēku grupa, kurā bija iekļauti folkloras, antropoloģijas, valodniecības, etnomuzikoloģijas pētnieki, studenti, kā arī Amerikā dzīvojošo latviešu pārstāve, folkloras zinātniece. Braucienu finansēja Latvijas Kultūrkapitāla fonds, Sabiedrības integrācijas fonds, Latvijas Universitāte, kā arī atsevišķi sponsori.

Timofejevkas ciemu Novosibirskas apgabalā, kur pamatā dzīvo latgalieši, apciemojām jau otro

reizi, stāstīja Janina Kursite. Timofejevkā 19. gadsimta beigās pamatā apmetušies izceļotāji no Ludzas un Rēzeknes rajona. Te, Latgalē, saimniekošanas izvēršanai pietrūka zemes, jo bija iedalīti mazi «šņores» gabaliņi. Tagad Timofejevkā dzīvo šo izceļotāju pēcteči. Spriežot pēc uzvārdiem – Ceiruļi, Luoči – starp viņiem varētu būt arī izbraucēji no Preiļu rajona, teica valodu zinātniece. Interesanti bijis tas, ka tur tīra un dzīva saglabājusies senā latgaļu valoda, kas devusi arī jaunus atklājumus par atsevišķu vārdu lietošanu. Piemēram, latgaļu vārds «sumināt» tagad pazīstams ar nozīmi slavināt, godināt, bet senāk latgaliešu valodā to lietoja tādā nozīmē kā «bučot», stāstīja zinātniece. Valodniecības jomā gūts daudz informācijas. Sibīrijā dzīvojošie latvieši jau pagājušajā gadsimta trīsdesmitajos gados palikuši bez baznīcām, ko valdošā vara iznīcināja un izpostīja. Taču cilvēki sa-

glabājuši ticību, no paaudzes paaudzē nodoti lūgšanu vārdi, atjaunoti katoliskie psalmu dziedājumi. Tas, pateicoties tam, ka vecāka gadagājuma iedzīvotāji zināja psalmus no galvas, mācīja jaunākajiem. Tik tīrā veidā saglabātā latgaļu valoda, atjaunotās katoliskās tradīcijas zinātnieci patiešām pārsteigušas.

Kā atklājums bijis arī tas, ka Timofejevkas iedzīvotāji bez jebkādiem «fen - šu» cieņā turējuši un lietojuši sentēvu zināšanas par mājokļa iekārtošanu tā, lai zemes magnētisko lauku mijiedarbība nekaitētu cilvēka veselībai. Galvai jābūt pret «Dieva kaktiņu», tas ir, tur, kur novietotas svētbildes, teikuši Timofejevkas vecie iedzīvotāji un šo principu arī pielietojo. Nedrīkstot gulvietas galvai novietot pret durvīm. Savukārt svētbilžu kaktiņu nevienās mājās neierīkoja pret «tukšumiem» – pret to debess pusi, kas ir tukša – bez saules, tātad,

pret ziemeļiem. Arī Latvijas vecākie un izglītotākie latgaļu ļaudis vienmēr ir pieturējušies pie šī principa – negulēt ar galvu pret «tukšumiem».

Savāktos materiālus Janina Kursite cer apkopot grāmatā. Taps arī filma – stāsts par kādu ģimeni. Tā būs jau otrā filma par Timofejevkas ļaužu dzīvi, jo viņu ikdienā filmā iemūžināta arī iepriekšējā braucienā.

Janina Kursite dalījās iespaidos arī par citiem šīs vasaras veikumiem. Vasaras saulgriežos izskatījās pēc viņas ieceres organizētais Ligo vakars Vārkavas novada Arendolē. Man sāpēja sirds, «Novadniekam» teica profesore, ka sarosījušies Kurzemes un Vidzemes folkloristi, kas rīko skaistus Jāņu ar istām sava novada latviešu tradīcijām, ka ligošanas izdarības mums māca Ilga Reizniece, bet latgalieši no tā visa paliek

malā. Tāpēc kopā ar studentiem, kas pārzina folkloru, sarīkota Jāņu svinēšana Latgalē. Sākumā bijis grūti, svinētāji mēģinājuši vadīties pēc sabiedrībā pieņemtiem priekšstatiem par Jāņu svinēšanu – ar mūzikas ierakstiem un inscīnētām darbībām. Pēc tam pamazām sevi atraduši un atraisījuši dziļākas izjūtas, kas saistītas ar dabu, ar gada iśāko nakti, ar saullēktu. Visi gājuši rotaļās, kas ļoti patika arī mazajiem bērniem. Ligošanai bija atvēlēta kāda neapdzīvota privātmāja, kur Rīgā dzīvojošā īpašniece ierīkojusi senlietu muzeju. Pēc īpašnieces iniciatīvas tajā savāktas senlietas un fotogrāfijas no Arendoles un tuvākās apkārtnes. Šī vide bija ļoti atbilstoša svētku svinēšanai, tāpēc Janina Kursite uzskata, ka te varēs nostabilizēties ikgadēja tradīcija plašai ligošanai latgaliskā garā.

Remontdarbi Sutru pamatskolā

Sutru pamatskola ir viena no nedaudzajām rajonā, kas pagaidām nesūdzas par strauju audzēkņu skaita samazināšanos. Pēdējo gadu laikā skolēnu skaits turas ap simtu. Gādājot par labākiem mācību apstākļiem bērniem, pašvaldība iespēju robežās cenšas piešķirt finansējumu skolas ēkas uzturēšanai un remontdarbiem. Tas paņem lielu daļu pagasta budžeta līdzekļu.

Šovasar skolā uzsākti vērienīgi remontdarbi, jo vairākās klašu telpās un sporta zālē tiek mainītas satrunējušās koka grīdas. Talkā nākuši divi pagasta bezdarbnieki, viņu uzdevums ir izlauzt veco grīdu, lai varētu notikt jauna seguma ieklāšana, ligums par ko noslēgts ar kādu privātpersonu. Stāstot par iesāktajiem darbiem, pagasta padomes priekšsēdētāja Valija Ruisa min arī kādu faktu, kas viņu sarūgtinājis. Tas ir šogad valstī samazinātais finansējums bezdarbnieku algošanai. Ja pērn pašvaldībai bija iespējams nodarbināt piecus bezdarbniekus, ad šogad – vairs tikai divus. Tas nozīmē, ka reāli izdarāmo darbu apjoms ir vairākkārt samazinājies.

● Sutru pamatskolas sporta zālē un divās klašu telpās šovasar tiks ieklāta jauna grīda. Tā kā skolas ēka ir veca, nopietns remonts vajadzīgs arī pārējās telpās. Finansējums šim nolūkam būs jāparedz nākamā gada budžetā, teic pagasta padomes priekšsēdētāja Valija Ruisa. Foto: A.Stepanovs

Kā ik gadus, skolā vasarā tiek veikts arī kosmētiskais remonts, krāsotas grīdas kabinetos, gaiteņos. Lielāko daļu šo darbu mācību iestādes tehniskie darbinieki,

pedagogi veic pašu spēkiem. Talkā nāk arī skolēni, kas palīdz iznest no telpām mācību galdus un krēslus.

L.Kirillova

Četru valstu jaunieši kopīgā projektā «Uzmini, kas mēs esam?»

● Jaunieši no Lietuvas, Rumānijas un Bulgārijas, kā arī livānieši, nedēļas laikā iepazīst vietējo un citu tautu kultūru.

Četrdesmit jauni ļaudis no Latvijas, Lietuvas, Bulgārijas un Rumānijas pavada kopīgi šo nedēļu Latvijā, konkrēti Preiļu rajonā projekta «Uzmini, kas mēs esam?» ietvaros. Kā informēja biedrības «IMKA Līvāni» brīvprātīgā jaunatnes darbiniece Marija Kozlovska, Līvānu jauniešu projektu «Uzmini, kas mēs esam?» atbalstīja Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra ES programmas «Jaunatne» ietvaros.

Biedrības «IMKA Līvāni» prezidente Valentīna Poikāne pastāstīja, ka projekta darbība vēltā jauniešiem, kuri vēlas paplašināt savas zināšanas par citu Eiropas tautu tradīcijām un kultūrām, par to, kas tām ir kopīgs, par nacionālajiem varoņiem. Gatavojoties projektam, maijā Līvānos ieradās apmaiņas valstu partneri un grupu līderi, lai izplānotu jauniešu tikšanās norisi Līvānos, sadalītu pienākumus, vienotos par darba me-

todēm.

Līvānos jaunieši tika sagaidīti 28. jūlijā, dienas otrajā pusē. Netērējot laiku, ciemiņi tika aicināti ekskursijā pa pilsētu, bet vakarā uz pikniku pie kopīga ugunsкура.

Projektā iesaistītie jaunieši dzīvo Rudzātu speciālajā internātpamatskolā. Visas projekta dienas ir piesātinātas ar dažādām aktivitātēm, teorētiski un praktiski iepazīstot katras atsevišķas valsts kultūru, meklējot un atrodot tām kopīgās un arī atšķirīgās iezīmes, prezentējot iegūtās zināšanas. Dalībniekiem ir iespēja dalīties savā pieredzē un zināšanās, izmantojot interaktīvas darba metodes – mācīties darot, atraišanās un lomu spēles, nodarbības grupās, radošās darbnīcas. 30. jūlijā notika starpkultūru draudzības vakars, kurā katras valsts pārstāvji rādīja pašu sagatavotu repertuāru. Līvānu jaunieši uzstājās ar dziesmām. Interesanti, ka Līvānu jauniešu

grupā iesaistījies arī kāds jauniešs, kas pēc tautības ir francūzis un strādā kā brīvprātīgais biedrībā «Baltā māja».

31. jūlijā projekta dalībnieki devās izbraukumā, apmeklējot vietas Preiļu rajonā, kas saistītas ar Latgales keramiķu darbošanos, apmeklējot muzejus un citas vietas ar kultūrvēsturisku nozīmi.

2. augustā četru valstu jaunieši visiem interesentiem rādīs kopīgi sagatavotu uzvedumu «Uzmini, kas mēs esam?» Līvānu skeitparkā. Uzvedumā tiks izmantoti dažādi radošie elementi – mūzika, dejas, drāma, instalācijas. Paredzēta arī bulgāru profesionālā lietu teātra uzstāšanās. Šajās izrādēs «darbojas» nevis aktieri, bet cilvēku ikdienā sastopamas lietas.

Projekta noslēguma dienā, 3. augustā, draudzības koncerts tiks sniegts Rīgā, pie viesnīcas Hotel de Rome.

L.Rancāne

Bērni un pedagogi priecāsies par jauniem logiem

● Preiļu bērnu mūzikas un mākslas skola, bērnu un jauniešu centrs, bibliotēka iegūst jaunu izskatu. Pa to laiku atpūšas gan klavieres, gan grāmatu plaukti. Foto: L.Rancāne

Pirms jaunā mācību gada patīkamas pārvērtības notiek ēkā, kuras divos korpusos zem viena jumta atrodas trīs bērnu intelektuālajai attīstībai svarīgas iestādes – Preiļu bērnu mūzikas un mākslas skola, rajona bērnu un jauniešu centrs, rajona galvenās bibliotēkas bērnu nodaļa. Visā namā notiek novocojušo logu nomaiņa pret modernajiem pakešu logiem. Kā informēja Preiļu novada domes tehniskās daļas vadītājs Jānis Skutels, darbi jau tuvojas nobeigumam. Logu maiņa izmaksājusi 17 257 latus. Iepriekšējos gados bija nomaiņīti daži logi jauniešu centra telpās, bet tagad jaunu izskatu ieguvusi pilnīgi visa ēka, izņemot kāpņu laukuma logus, kas gan atrodas mājas pagalma pusē. Vienlaikus notiek arī vecā korpusa – mūzikas skolas telpu – cokola ārējo remonta. Darbu laikā iestādes slēgtas, vienīgi bērnu bibliotēkā ir iespēja apmainīt grāmatas.

Kā informēja Jānis Skutels, logu nomaiņa notiek arī pirmsskolas izglītības iestādē «Pasaciņa». Šiem darbiem piešķirti 17 642 latī. Ēkā vienlaikus tiek ierīkotas arī jaunas ārdurvis. Sākušies darbi strībala laukuma ierīkošanā pie Preiļu 1. pamatskolas. Šī laukuma iekārtošanai līdzekļi piešķirti starptautiska projekta ietvaros, kurā piedalās Preiļu novada dome.

Skola iegūst jaunu izskatu

● Aizkalnes pamatskolā pilnā sparā risinās sienu siltināšanas un logu maiņas darbi. Drīzumā tie tiks pabeigti. Līdz jaunā mācību gada sākumam skolā vēl jāveic kosmētiskais remonts, kam līdzekļi paredzēti mācību iestādes budžetā. Foto: A.Stepanovs

Aizkalnes pamatskolas ārējais izskats pēdējo divu gadu laikā pārvērties līdz nepazīšanai. Pērnvasar notika tās fasādes remonta, bet šovasar celtnieki rosās pie ēkas pārējām trim sienām. Turpinās skolas siltināšanas darbi. 1. septembrī skola savus audzēkņus pārsteigs ar pilnīgi jauniem logiem visā ēkā, ar gaišām ārējām sienām. Kā pastāstīja Aizkalnes pagasta centra vadītāja Inta Ziemele, pamatskolas siltināšana notiek par līdzekļiem, ko pašvaldība saņēmusi sakarā ar novada izveidošanu. Aizkalnes pagastam pienācās 50 000 latu. Daļa no šīs naudas atvēlēja pagastmājas logu maiņai, kā arī ceļu remontam. Ērtāki darba apstākļi tiks sagādāti Aizkalnes bibliotēkai, kura atrodas pagasta administratīvajā ēkā un, tāpat kā viss pārējais nams, tiks pie jauniem logiem.

Pavasari atjaunota kanalizācijas sistēma līdz skolai un līdz pagastmājai.

Jaunajā mācību gadā Aizkalnes pamatskolā mācības uzsāks 60 skolēni.

L.Rancāne

Gādājam par ziemas krājumiem

Mēdz teikt, ka mājās konservēt nav vērts, jo visu var nopirkt veikalā. Tā spriež arī dažs labs, kam naudas nemaz nav tik daudz, un tīrās, tepat Latvijā augušās ogas tā arī paliek dārzā nenolasītas. Ja parēķinātu rūpīgāk, redzētu, ka iznāk gan lētāk, gan izdevīgāk. Tāpat šoreiz par to, kā sagatavot ogu konservus, kas ir gan garšīgi, gan veselīgi.

Trauku sagatavošana konservēšanai. Burkas izmazgā ar karstu sodas ūdeni, kārtīgi izskalo un sterilizē. Saliek dziļā katlā, pārlej ar siltu ūdeni, piepildot arī pašas burkas. Ūdeni uzvāra, un burkas karsē 10 minūtes. Izņem no katla, apgāž otrādi, lai notekas, un liek žāvēt siltā cepeškrāsnī.

Burkas var sterilizēt arī ar spirta liesmu vai 10 minūtes karsēt cepeškrāsnī līdz 106°C temperatūrā.

Metāla vāciņus 10 minūtes novāra. Gumijas riņķus kārtīgi nomazgā sodas ūdeni, noskalo un tur karstā ūdenī līdz izmantošanas brīdim. Dubultos polietilēna vāciņus nomazgā, noskalo un liek karstā ūdenī. Tos var dezinficēt arī traukā ar spirtu vai degvīnu.

Kompotiem vislabākās ogas un augļi, kas novākti īsi pirms piņgatavības.

✓ Lai miziņas neplaisātu, pirms likšanas burciņā sadursta, tad augļi arī labāk uzsūc sīrupu.

✓ Produktus sapilda burkās pēc iespējas cieši, jo karsējot tie sakritīsies.

✓ Ja ogas pārlej ar karstu cukura sīrupu, tad arī pasterizēšanai ņem verdošu ūdeni, ja ar aukstu, — liek vēsā ūdenī. Augļiem un ogām pilnībā jābūt pārklātiem ar sīrupu.

✓ Burkas karsē lielā katlā, apakšā liekot metāla vai korķa režģi, lai tās nepieskartos trauka pamatam.

✓ Burkām uzliek vāciņus, tos neaizvalcējot.

✓ Konservu karsēšanas laiku rēķina no brīža, kad ūdens katlā sasniedz nepieciešamo temperatūru.

✓ Karsējot uz gāzes plīts, burkas jāmaina vietām, lai tās vienmērīgāk izkarstu.

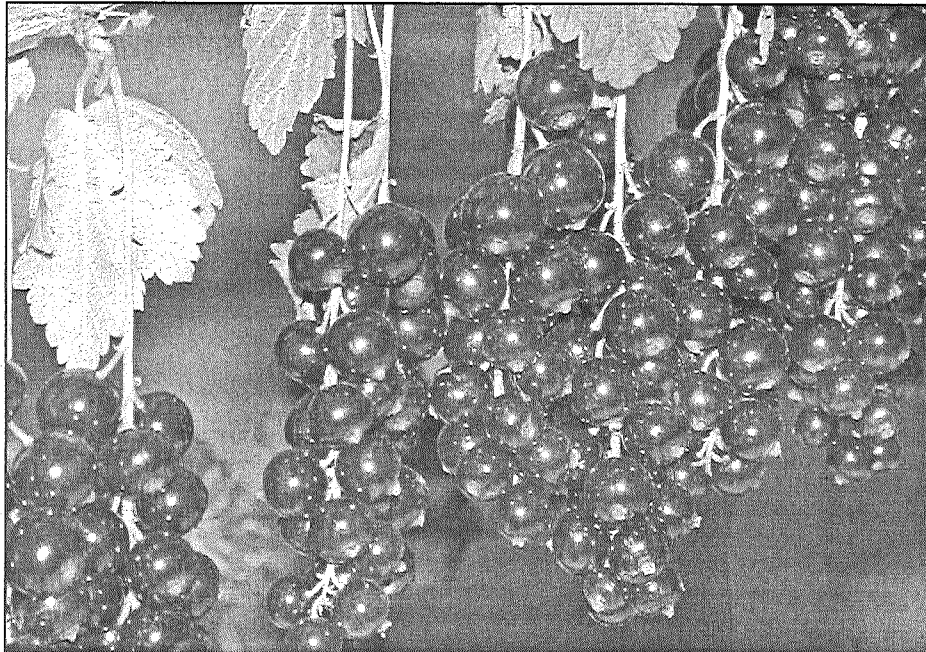
✓ Izkarstās burkas izceļ no katla un tūdaļ aizdara ar metāla vāciņiem vai uzspiež dubulto plastmasas vāku.

✓ Burkas apgriež ar vāku uz leju (lai karstais komposts izkarsē arī vāciņus) un atdzēsē. Karstas burkas nedrīkst likt caurvējā.

Ievārijumi. Ogām, kas nav skābas (avenēm, mellenēm, ķiršiem), vēlams pievienot citronu, jāņogu vai krūmciņoniņu sulu. Gatavais ievārijums jāpilda sterilos traukos verdošs (nevis atdzēsēts), lai papildus dezinficētu burku. Atdziestot ievārijuma virsējā kārtā veidojas garoziņa, kas to pasargā no mikroorganismu iekļūšanas.

Kur kļūdāmies

✓ Kompota skābšanas un pelēšanas iemesli var būt: pārāk zema karsēšanas

temperatūra un ilgums; nepietiekami tīri augļi un ogas, vāciņš nepieguļ burkai, un tā nav hermētiski noslēgta.

✓ Ogas un augļi kļūst tumši, ja kopots nav pietiekami izkarsēts.

✓ Produkti kļūst pārāk mīksti, ja tie salikti pārgatavojušies vai pirms tam ilgu laiku uzglabāti, kā arī pasterizēti pārāk augstā temperatūrā.

✓ Kompota sastāvdaļu *peldēšanu* burkā veicina mazs augļu daudzums, pārāk ilgs karsēšanas laiks vai ļoti augsta pasterizēšanas temperatūra.

✓ Ievārijums nesarec, ja tajā ir par maz pektīna vai arī nav pareizas skābes un pektīna proporcijas. Tad pievieno citronu sulu un pavāru.

✓ Rūgst, ja pievienots pārāk maz cukura vai arī trauki, kuros ievārijumu pilda, nav sterili.

✓ Sacukurojas, ja tam pielikts pārāk daudz cukura.

Upenes bez cukura

Noliek pāra skaitu litra burku (2, 4, 6). Tīras ogas saber burkās, uzliek emaljētos vāciņus un liek pasterizēt. Kad ūdens temperatūra sasniedz 40-45°C, ogas saplok un izdalās sula. Tad no divām burkām piepilda vienu, uzliek vāciņu un karsē līdz 85°C temperatūrai 20 minūtes. Burkas izņem no katla, aizvāko, apgriež otrādi un atdzēsē.

Džems ar saldajiem ķiršiem

1,2 kg upeņu biezeņa (1,5 kg upeņu), 600 g dzelteno, saldo ķiršu bez kauliņiem, 800 g cukura, ½ glāzes ūdens.

Ķiršus vāra 10 minūtes cukura sīrupā (sīrupu pagatavo no 300 g cukura un pusglāzes ūdens). Uz lēnas uguns vāritos ķiršus notecina uz sieta. Ķiršu sīrupu sajauc ar upeņu biezeni un vāra 15 – 20 minūtes, pievieno atlikušo cukuru un vāra līdz gatavībai. Gatavam džemam pievieno

ķiršus un vāra vēl 1 – 2 minūtes, pēc tam karstu pilda sterilās burkās un aizvāko.

Upeņu ievārijums ar mellenēm

750 g upeņu, 250 g melleņu, 600 – 800 g cukura, 200 – 250 ml ūdens.

Pagatavo sīrupu. Verdošā sīrupā pakāpeniski ieber tīras, nomazgātas ogas un vāra uz lēnas uguns līdz gatavībai. Karstu pilda sterilās burkās un aizvāko. Mellenes ievārijumam piešķir maigāku garšu.

Upeņu komposts ar avenu sulu

Sīrupam: 0,5 l ūdens, 0,5 l avenu sulas, 500 – 600 g cukura.

Tīras, nomazgātas upenes pārlej ar verdošu sīrupu un pasterizē. Šāds komposts ir aromātisks, ar maigu garšu.

Ērkšķogu komposts

Ērkšķogu komposta garšu ievērojami uzlabos avenes, upenes, jānogas, ķirši. Garša patīkami izmainās, ja katrā burciņā ieliek pāris ķiršu lapu.

Ērkšķogas ar jānogām vai upenēm

2 kg ērkšķogu, 1 kg jānogu (upeņu), Sīrupam: uz 1 litru ūdens 300 – 500 g cukura.

Ja ogas vēlas izmantot pie gaļas ēdieniem, sīrupam ņem 200 – 300 g cukura un jānogas (upenes) kārtu burkās glītos ķekaros un pasterizē 90°C temperatūrā: 0,5 l burkas – 15 min., 1 litra – 20 min., 3 litru – 30 minūtes.

Ērkšķogu marmelāde

To viegli pagatavot, jo ērkšķogās ir daudz pektīnvielu, kas veicina recēšanu.

Ogām atdala kātiņus un ziedkausiņus. Katlā aplej ar ūdeni (uz 1 kg ogu – glāzi ūdens). Vāra maisot. Kad masa kļūst viendabīga, izberž caur smalku sietu. Biezenim pievieno cukuru (2 glāzes cukura uz 1 kg biezeņa). Izmaisa, uzvāra, karstu sapilda burkās vai izlej ar pergamentu izklātās kastītēs. Lai marmelāde nepieliptu, pergamentu apkaisa ar cukuru. Apžāvē siltā cepeškrāsnī, atstājot durtnas vaļā.

Karsēšanas laikā var pievienot svaigas citronmelīsas vai piparmētras lapiņas, pēc karsēšanas tās izņem.

Jānogu marmelāde

1 kg nepārgatavojušos jānogu, 550 g cukura.

Ogas nelielā ūdens daudzumā uzvāra un izberž caur sietu. Masai pievieno cukuru, vāra uz lēnas uguns maisot, kamēr gatava. Vārot masai jāsamazinās par trešdaļu. Gatavo marmelādi lej ar aukstu ūdeni izskalo, emaljētā traukā, atdzēsē, sagriež gabaliņos un pārkausa ar cukuru. Uzglabā slēgtā traukā.

Jānogas marinādē

Marinādei: 250 ml ūdens, 500 g cukura, 200 ml tīras ogu sulas (var būt no jebkādam citām ogām), 60 ml 6% etiķa, garšvielas, 9 smaržīgie pipari, kanēļa miziņa.

Ogas noskalo, atīra no kātiņiem un blīvi sapilda burkās. Laiku pa laikam burkas sakrata. Marinādi uzvāra, atdzēsē, izkāš, lai ir dzidra. Pasterizē 80°C temperatūrā 5 minūtes.

Marmelāde ar ērkšķogām

700 g avenu, 300 g ērkšķogu, 400 g cukura.

Avenes un ērkšķogas uzvāra nelielā ūdens daudzumā un izberž caur sietu. Iegūto masu vāra uz lēnas uguns, līdz sabiezē, tad pievieno cukuru un, pastāvīgi maisot, vāra gatavu. Karstu pilda sterilās burkās un aizvāko.

Džems ar jānogu (upeņu) sulu

1 kg avenu, 600 g cukura, 150 g jānogu (upeņu) sulas.

Ogas katlā sajauc ar cukuru, pievieno jānogu (upeņu) sulu un vāra uz lēnas uguns, līdz gatavs. Karstu džemu pilda sterilās burkās un aizvāko. Ja vēlas džemu bez sēklām, avenes izberž caur sietu. Lai džems būtu biezs, izmanto nepārgatavojušās jānogas (upenes).

Avenu komposts ar upeņu sulu

Sīrupam: 0,5 litri ūdens, 0,5 litri upeņu sulas, 600 g cukura.

Veselas, stingras ogas kārtu burkās un pārlej ar verdošu sīrupu un pasterizē.

DER ZINĀT

Garšvielu likumi

Pat labākie produkti, ja tie gatavoti bez garšvielām, šķiet pliekani. Lai garšvielu buketi izceltos, der ielāgot:

✓ pievienojiet garšvielas ēdienam ne agrāk kā 2-10 minūtes pirms gatavošanas beigām. Jo garšvielas mazāk sasmalcinātas, jo agrāk tās jāpievieno;

✓ lai zaļumi nezaudētu garšu un smaržu, tie jāsamalcina uz plastmasas dēļiem, jo koks mēdz iesūkt garšaugu sulu un aromātu;

✓ ja sagatavots pārāk daudz garšaugu, tos var uzglabāt saldētavā, sasaldētus nelielā daudzumā ūdens;

✓ cepot gaļu, to vispirms var apziest ar sinepēm. Tas uzlabos garšu un palīdzēs saglabāt gaļas sulīgumu cepšanas laikā.

Padomi saimniecēm

✓ Visus stikla traukus – glāzes, vāzes u.c. – var padarīt mirdzošus bez speciāliem mazgāšanas līdzekļiem. Aukstam mazgājamajam ūdenim jāpievieno nedaudz etiķa

un rupjā sāls. Pēc mazgāšanas trauki kļūst kristālmirdzoši.

✓ Alumīnija katliņi kļūst spodri, ja tajos pavāra ūdeni ar kartupeļu vai ābolu mizām.

✓ Lai miltos neievistos kukaiņi, tiem blakus atsevišķā maisiņā noliek neattīrītas kīplokas daiviņas.

✓ Emaljētus katliņus, kas kļuvuši netīri, labi var padarīt tīrus, ja tajos pavāra ūdeni izšķīdinātu trauku mazgājamo līdzekli. Bet, ja divreiz mēnesi tajos pavāra etiķūdeni, katliņi būs tīri un nebūs nepieciešams veikt speciālu tīrīšanu.

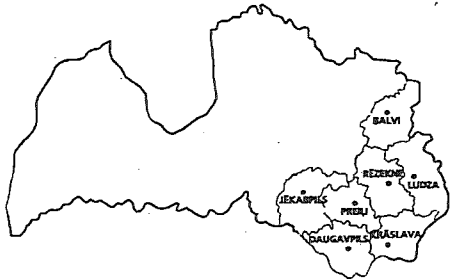
✓ Gaļas maļamā mašina viegli mazgājama, ja, beidzot malt gaļu, izmaļ vienu nevērtu kartupeli.

✓ Jaunas stikla glāzes kalpos ilgāk un neplaisās, ja tās ievieto katlā ar aukstu ūdeni, to uz lēnas uguns uzsilda līdz vārišanās temperatūrai un atdzēsē kopā ar glāzēm.

✓ Folijs daudz ilgāk saglabā savas īpašības, bet kārtas, kas satītas rullī, nesalīp, ja to glabā ledusskapī.

Sagatavots, izmantojot preses materiālus

KAIMIŅU RAJONOS

Lieliska atpūta zirga mugurā

Mūsdienu tūristi necieš vienveidību, viņiem vajadzīgi jauni iespaidi un piedzīvojumi. Zirgu sētas «Klajumi» saimniece Ilze Stabulniece piedāvā ekskluzīvu aktīvās atpūtas variantu – zirgu izjādes.

Jāšanas cienītāji ir sajūsmā no izjādēm pa Daugavas kreiso krastu. Viņus pavada gides Rasma Lapsa un Olga Jegorova. Devīni rīdzinieki, kuri devās jāšus daudz kilometru garajā ceļā, guva patiesu baudu gan no dabas krāšņuma, gan no pašas izjādes. Viņi solījās atkal atgriezties.

«Ezerzeme»

BALVU RAJONĀ

Par labu godu saimniecei jāpiedzimst

Tagad ir viesu mājas un kafējnīcas, kurās uzklās svētku galdu, kādu vien vēlaties. Viss ir komplektā – vieta, kur svinēt, ēdieni un to gatavotāji. Taču agrāk nevienās lielās svinībās neiztika bez savas godu saimnieces un viņas palīgiem, no kuru meistarības un atbildības bija atkarīga viesu lab sajūta un apetīte. Pirms visiem svarīgākajiem brīžiem – kristībām, kāzām, ballēm, jubilejām un bērēm – laba godu saimniece bija jāaizrunā jau iepriekš. Gandrīz neviena no viņām nav mācījusies kulinārijas brīnumus skolās. Ištā viņu skola bija dzīve, kad pieredzes bagātākās saimnieces deva padomus jaunajām. Kā citi ir mūziķi, mākslinieki vai dzejnieki, tā šīm sievietēm piemīt dabas dots talants garšīgi gatavot. Arī mūsdienās vēl ir viesības, kur neatņemama sastāvdaļa ir sava godu saimniece.

Ja gribēja lepna galda

Lūcija Lapse šogad nosvinēja 92. dzimšanas dienu. Gandrīz 50 gadi no Lūcijas mūža pavadīti godu saimnieces amatā. Vēl Ulmanlaikos ieguvusi pirmās prasmes ēdienu gatavošanā. Uz Dambergu ciemu, kur dzīvo Lūcija, bija atbraukusi skolotāja, pie kuras sievietes varēja mācīties. Tad Lūcija sākusi strādāt par pavāri Tilžas internātskolā un pamazām piekritusi klāt galdus dažādās viesībās. Katru nedēļu bija kāzas, bērēs un jubilejas.

Lūcija spēja savienot darbu internātskolā ar saimniekošanu viesībās: «Mums ar otru pavāri bija maiņas darbs – es strādāju četras dienas, pēc tam – viņa. Mūsu apkaimē daudz saimnieču nebija, tāpēc reizēm varēja samainīties un klāt bērņu galdus arī nedēļas vidū.»

Nevar nosaukt nevienu sliktu

● Saimniece Lūcija 90 gadu jubilejā. 50 mūža gadi veltīti godu saimnieces amatam. Ne velti ciema iedzīvotāji par viņu teikusi, ka Lūcija māk uzklāt lepnu galdu.

lietu saimnieces darbā. Kādam citai ciema saimniecei reiz esot gadījies pie ķīseļa cukura vietā piebērt sāli. Lūcija saka, ka viņai misēklji gan esot bijuši, bet neviens tik liels, lai visi paliktu neēduši. Vienīgais grūtums bijusi cepumu cepšana. «Es vienmēr tos cepu pati. Citas saimnieces man teica: «Muļķe, kāpēc tu cep? Lai saimnieks nopērk veikalā.» Bet cepumi visiem garšoja, tāpēc es visu

dienu ziedoju to pagatavošanai. Ja bija labas mājas krāsni, darbs gāja ātrāk uz priekšu, bet gāzes plītis gan katra panna bija vairākkārt jāpieskata, lai nepiedeg,» atceras saimniece. Viņa pati cepa arī tortes, un ļoti patīcas gatavot uzpūteņus saldajam ēdienam. «Visas receptes bija galvā.» Viņa atzīst, ka saimnieces savā starpā nebija konkurentes un labprāt viena otrai deva padomus.

Visbiežāk viņa bijusi kāzās un bērēs, taču kāzās šķītis visgrūtāk. Reizēm bijušas tikai divas dienas laika, lai sagatavotu ēdienu, taču ar labiem palīgiem visu varējis paspēt. Grūti bijis ar negulēšanu kāzu naktī. Agrāk bija ierasts, ka pēc vakariņu galda saimnieces otru reizi viesus vairs nebaroja. Atstāja ēdienus, kurš gribēja ēst, tas paēda, un trauki tika mazgāti rīta gaismā. Kad radusies tradīcija pēc mīčošanas galdu klāt vēl vienu reizi, gulēšanai laika atlicis pavisam maz. Tad no rīta reti kurš tik agri cēlies palīdzēt novākt galdu un gatavot brokastis. Saimniece to darījusi viena. «Ja saimniece dzīvosies līdz ar kāzniekiem un neies pēc galda uzklāšanas gulēt, otrā dienā nevarēs vispār pastrādāt,» atzīst Lūcija. Viņa atceras kāpostu zagšanu. Lūcija nostāja ir tāda: «Es zagļiem pateicu: ja jau tie kāposti ir aiznesti uz krūmiem, lai viņi tur stāv. Man tos nevajag.» Un tad zagļi paši nesuši atpakaļ.

Tilžā viņa nostrādāja līdz pat aiziešanai pensijā. Par godu saimniecei turpinājusi iet līdz pat 70 gadiem. Viņa ar prieku atceras, kā reiz tūkusi raksturota. Kad cilvēks nevarējis izvēlēties, kuru no saimniececēm aicināt, kāda sieviete viņam teikusi: «Ja tu gribi lepnu galdu, aicini Lūciju. Ja prastāku, tad vari kādu citu!»

Saimniece, kurai nekad nepiedega

Marijas Svilpes pirmā saskaršanās ar saimnieces darbu bija 22 gadu vecumā, kad viņa vēl strādāja fermā Obeļevā. «Mani sāka lūgt palīgā, un man tas iepatīkās,» saka Marija. Viņa ar labu vārdu piemin divas godu saimnieces, ko sauc par savām skolotājām. Viņas visu stāstījušas un

ierādījušas, kā, piemēram, gatavot gaļas ruffles, cept cepumus. Visu mūžu atcerēšoties, ko mācījusi viena no saimniececēm – kā tev ir visvairāk, to dod pirmo, kura ēdiena vismazāk, — atliec vēlākam laikam.

Marija rēķina, ka no 68 nodzīvotajiem gadiem vismaz 30 pavadīti aktīvā godu saimnieces darbā. Neesot pat iespējams saskaitīt, cik vietās būts. Vienīgie liecinieki tam ir priekšautu kolekcija, kas sadāvāti kāzās. Gandrīz katrā sestdienā bija kāzas, bet nedēļas vidū – bērēs. Reizēm pat tā, ka uzreiz no bērēm jānododas uz kāzu māju sākt gatavot cepumus. Trešdienās cepa cepumus, jo tas prasīja visvairāk darba, tad gatavoja gaļas ēdienus, pēdējos – salātus.

Visvairāk saimniecei patīcis gatavot ēdienus kāzām, taču tas bijis arī visgrūtāk. Kāznieki naktī lustējas, tikmēr pavāres gatavo ēdienus otrajai dienai. Kad sarunā saimniecei, viesību rīkotājs tad vienojas par ēdieniem, kādus pasniegs. Saimniece nosauc nepieciešamos produktus un to daudzumu. Taču gadoties, ka kaut kā pietrūkst. Reiz kāzu rīkotāji vēlējušies kartupeļu biezeni, taču bija aizmirsuši nopirkt sviestu. Veikala tuvumā nebijis, nācies ēst nesastampātus kartupeļus.

Marija atceras, ka lielu satraukumu kāzās radījuši kāpostu zadzēji. Reiz kāposti ar visu podu aiznesti uz meža malu un prasīta izpirkuma maksa. Neko darīt, gājušas pie saimnieka un prasījušas izpirkuma pudeli. Pēc tam saimnieces kāpostus sāka slēpt.

Marija stāsta, ka vislielākais gods saimniecei ir, ja viņa gatavot savās mājās uzaicina cita godu saimniece. Marija to ir piedzīvojusi.

«Vaduguns»

LUDZAS RAJONĀ

Istalsnai – 222

Istalsna svinēja ciema 222. dzimšanas dienu. Jaunā tradīcija, kas iesākta pirms diviem gadiem, tiek turpināta. Visvairāk ciemiņu Istalsnā sabrauc uz kapusvētkiem, tieši tāpēc tiksanos organizē iepriekšējā vakarā.

Šoreiz pirms koncerta nolija, bet pēc tam laiks bija ļoti patīkams. Koncerta rīkotāji Rita un Imants Bogomoli svētku programā centās iesaistīt pēc iespējas vairāk vietējo cilvēku. Piedalījās 27 ciema bērni un pusaudži, pašmāju vokālais ansamblis. Kaimiņus, Cirmas pagastu, pārstāvēja soliste un bērnu ansamblis. Klātesošos izklaidēja Lizbete un Pauline, kā arī pieaugušo deju tautas ansamblis.

Pusnaktī Istalsnā notika uguņošana. To, kā arī pasākumu kopumā finansēja Istalsnas pagasta padome.

Vai svētki būs arī nākamgad? Varbūt tikai zaļumballe, bet lielāks pasākums – pēc diviem gadiem. Taču skaidri zināms, ka istalsnieši tiksies katru vasaru.

Trīs Annas Orinskas vienā pagastā

Tikko pagāja Annas diena, kas Latgalē tiek plaši atzīmēta, arī šī vārda nēsātāju ir daudz, tajā skaitā Malnavas pagastā. Viena no tām – Anna Orinska – ir Malnavas, Goliševs un Mērdzenes pagasta zemes ierīcības inženiere.

Viņa par sevi stāsta:

— Bērībā gan radinieki, gan draugi mani sauca par Anneņu, un man tas itin labi patika. Taču spūrainā pusaudža vecumā Anna šķita vecmodīgs un neinteresants vārds. Savai vēstulju draudzenei pat biju uzrakstījusi, ka mani sauc nevis Anna, bet Anita. Taču gāja laiks, un ar katru gadu augs pārliecība, ka mans vārds ir ne tikai latvisks un pat starptautisks, bet izstaro pat zināmu enerģiju. Tagad varu teikt, ka lepojos ar tik skaistu vārdu, kas ir bijis populārs ne tikai agrāk, bet bieži sastopams arī mūsdienās.

Taču izrādās, ka Malnavas pagastā dzīvo vēl divas Annas Orinskas.

Anna Orinska Stepana meita ir pensionāte skolotāja, 46 gadus

nostrādājusi Vitolu pamatskolā. Tagad sirmā kundze dzīvo Novosilkos un sūta sveicienus saviem bijušajiem skolēniem un kolēģiem.

Savukārt viņas kaimiņiene, arī Anna Orinska, taču Ādama meita, kurai šogad palika 85 gadi, savu vārdadienu sagaida itin moža. Visu mūžu nostrādājusi lauksaimniecībā, Annas kundze arī tagad vēl naski rosās pa māju.

Ludzānieši muzejā varēja iepazīt Āfriku

Līdz 5. augustam ludzāniešiem vēl dota iespēja mazliet iepazīt Āfrikas dabu, nemaz nebraucot uz tālo kontinentu, bet tikai aiz-

ejot līdz Ludzas novadpētniecības muzejam, kur apmeklētāju uzmanībai tiek piedāvāta Latvijas Dabas muzeja atgādātā fotoizstāde «Viņpus žogam Āfrikas daba».

Vienai sabiedrības daļai vārds Āfrika asociējas ar tukšnesi, saules svelmi, sausumu, viendabīgām ainavām un brīvi klaiņojošiem dzīvnieku bariem. Taču būtībā tikai retais nojauš, ka Āfrikas neskartā daba, kas nebūt nav vienveidīga, ir saglabājusies tikai aizsargājamās dabas teritorijās – aiz žoga. Tieši šī iemesla dēļ arī izstādei dots tās nosaukums.

Ainas no āfrikāņu dzīves, zvērus un pūtņus fotogrāfijās iemūžinājuši Valdis Pilāts un Māris Mitrēvics.

«Ludzas Zeme»

Satiksmes drošības problēmas uz Eiropas Savienības ceļiem ir līdzīgas

Eiropas Savienība uzskaita galvenos ceļu satiksmes negadījumu cēloņus un turpina strādāt, lai samazinātu negadījumu risku.

Lai arī satiksmes drošības ziņā starp Eiropas Savienības dalībvalstīm pastāv vēlā nemamas atšķirības, tās visas saskaras ar dažām galvenajām satiksmes drošības problēmām.

✓ Pārāk liels ātrums un/vai nepietiekams ātrums ir par iemeslu aptuveni trešajai daļai smago negadījumu, kuru sekas bieži vien ir letālas.

✓ Alkohola un narkotiku lietošana vai nogurums. Reibumā izraisītos negadījumos ik gadu ES valstīs iet bojā aptuveni 10 000 cilvēku. Strauji pieaug arī to ceļu satiksmes negadījumu skaits, pie

kuru izraisīšanas vainojama autovadītāju atrašanās narkotiku reibumā vai pārguruma stāvoklis.

✓ Drošības jostu vai aizsargķiveru neizmantošana ir viens no galvenajiem negadījumu veicinošajiem faktoriem. Ja drošības jostu izmantošanas koeficients ES valstīs varētu tikt palielināts līdz labākā starptautiskā koeficienta līmenim, katru gadu varētu tikt glābtas vairāk nekā 7000 dzīvības.

✓ Nepietiekamā aizsardzība, ko spēj nodrošināt transportlīdzeklis sadursmes laikā. Analizējot satiksmes negadījumus, kļūst skaidrs sekojošais – ja visas automašīnas būtu aprīkotas ar tādām drošības sistēmām kā labākās automašīnas attiecīgajā klasē, varētu uz pusi samazināt invaliditāti un nāvi izraisīto ievainoju-

mus.

✓ Paaugstinātas bīstamības vietas uz ceļiem, kur notiek liels skaits negadījumu. Arī ielām un ceļiem piegulošā apkārtnē var spēlēt būtisku lomu, samazinot ievainojumu skaitu sadursmes gadījumā un pozitīvi ietekmējot autobraucēju individuālo uzvedību.

✓ Profesionālie autobraucēji (tālsatiksmes autobusu šoferi, starptautisko kravu pārvadātāji) neievēro darba un atpūtas laika sadalījumu.

✓ Nepietiekams redzamības lēnķis autovadītājam un citu satiksmes dalībnieku laicīga neievērošana. Paaugstinātas bīstamības vietās uz ceļiem autovadītāji bieži vien nespēj labi pārrēdēt aiz automašīnas notiekošo. Šādās situācijās ik gadu ES valstīs iet bojā aptuveni 500 cilvēku.

PREIĻU RAJONA TIESĀ

Par kaimiņienes piekaušanu – piespiedu darbs

Tiesā izskatīta 1985. gadā dzimušā Rēzeknes rajona Sokolku pagasta iedzīvotāja Ivana Beļusova krimināllietā viņa apsūdzībā par noziedzīga nodarījuma veikšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 126. panta 1. daļā. Beļusovs tīši nodarīja tādus miesas bojājumus, kas nav bīstami cietušās personas dzīvībai, bet izraisīja ilgstošus veselības traucējumus. Būtībā viņš nodarīja vidēja smaguma miesas bojājumus.

2005. gada 20. jūnija vakarā ap pulksten 20.50 Ivans Beļusovs, būdams pārliecināts, ka kaimi-

ņiene ir uzsūtījusi viņa mātei, kura ilgstoši slimo, lāstu, naidīgu tieksmju vadīts, devās pie sieviete, kura dzīvo Riebiņu novada Stabulnieku pagasta Ūgaiņu Puduļos, lai noskaidrotu attiecības.

Tā kā kaimiņiene pat nesaprata, kāpēc tādi pārmetumi par lāstu uzlikšanu radušies, un teica, ka neko par Beļusova mātes slimību nezina, vīrietis iesita viņai ar dūri pa galvu un spēra ar kāju. Sieviete nokrita un sāka saukt palīgā savu dēlu.

Tiesu medicīniskā ekspertīze konstatēja, ka cietušajai uz ķer-

meņa ir sasitumi, asins izplūdumi, krūšu kurvja sasitumi un trīs ribu lūzumi. Tādā veidā sievietei tika nodarītas fiziskas ciešanas.

Tiesa ņēma vērā, ka Ivans Beļusovs agrāk nav sodīts, vietējā pašvaldībā tiek raksturots pozitīvi. Arī no probācijas dienesta Rēzeknes teritoriālās struktūrvienības tiek raksturots pozitīvi. Tiesas spriedums ir sekojošs – Ivanu Beļusovu atzīt par vainīgu un sodīt ar piespiedu darbu uz 100 stundām.

Sagatavots pēc Preiļu rajona tiesas materiāliem

POLICIJAS ZIŅAS

Laikā no 25. līdz 30. jūlijam Preiļu rajona policijas pārvaldes dežūrdalā reģistrēti 30 dažādi iesniegumi, no tiem par 15 noziedzīgiem nodarījumiem ir uzsākts kriminālprocess. Nedēļas laikā uz rajona ceļiem reģistrēti četri satiksmes negadījumi, sešas huligāniskas darbības, trīs ģimenes skandāli un deviņas zādzības.

Preiļos apzagta automašīna

25. jūlijā policijā saņemts iesniegums par to, ka Preiļos, piemēklējot atslēgu, zagļi iekļuvi kādai autovadītājam piederošajā automašīnā VW Golf, kur no salona paņemta automagnetola, pirmās medicīniskās palīdzības aptieciņa un avārijas zīme. Par notikušo zādzību uzsākts kriminālprocess.

Silajāņu pagastā nodega māja un kūts

25. jūlijā notika ugunsgrēks Riebiņu novada Silajāņu pagastā. Pagaidām nenoskaidrotos apstākļos Červonikos nodega kādai vietējai iedzīvotājai piederošā neapdzīvotā māja un kūts.

Mazdārziņos norakti kartupeļi un apzagtas siltumnicas

25. jūlijā konstatēts, ka mazdārziņos Preiļos, Mehanizatoru ielā norakti kartupeļi un no siltumnicām nozagtas dažādas mantas.

Ar motociklu uzbrauca akmenim un avarēja

27. jūlijā reģistrēts ceļu satiksmes negadījums Riebiņos. Braucot ar motociklu IŽ (ar blakusvāģi) pa Skolas ielu, transportlīdzekļa vadītājs netika galā ar vadību, uzbrauca ceļa malā esošajam akmenim. Tā rezultātā motocikla aizmugurē sēdošais

pasažieris nenoturējās sēdekli, nokrita un guva miesas bojājumus. Medicīniskās palīdzības sniegšanai viņš tika nogādāts Preiļu slimnīcā. Motocikla vadītājs satiksmes negadījuma vietu atstāja.

Livānos nozagto automašīnu atrada Turku pagastā

28. jūlijā policijā tika saņemta informācija par to, ka Livānos kādai iedzīvotājai no mājas pagalma nozagta automašīna VW Passat Variant. Vēlāk gan tā tika atrasta uz ceļa Turku pagastā. Policija uzsākusi kriminālprocesu.

Ar auto uzbrauca velosipēdistei

28. jūlijā ceļā Livāni – Preiļi 2. kilometrā, vadot automašīnu Toyota Yaris Verso, tā vadītāja uzbrauca velosipēdistei. Sieviete guva traumas un medicīniskās palīdzības sniegšanai tika nogādāta Jēkabpils slimnīcā.

Apzagta kafejnīca «Vakarvējš»

29. jūlijā policijas pārvaldes dežūrdalā saņemts iesniegums par to, ka kafejnīcā «Vakarvējš», kas atrodas Riebiņu novada Stabulnieku pagastā, notikusi zādzība. Zagļi paņēmuši līdzīko alkoholiskos dzērienus un cigaretes. Par zādzības izdarīšanu aizdomās turamās personas policija jau noskaidrojusi. Uzsākts kriminālprocess.

Paņēma trīs kannas ar pienu

30. jūlijā Riebiņu novada Stabulnieku pagastā kādai vietējai iedzīvotājai no piena galda ir pazudušas trīs alumīnija kannas ar pienu. Uzsākts kriminālprocess.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Latvijā sutenerus sāks likt cietumā

Iekšlietu ministrija nolēmusi pastiprināt cīņu ar prostitūciju un nelegālu alkohola tirdzniecību. Valdība ir saņēmusi izskatīšanai Krimināllikuma izmaiņu projektu, kas paredz cietumsodu par darbu bordeļos un «masāžas salonos», kā arī ieslodzīt nelegālos stiprās dzēriņu tirgoņus.

Pirmoreiz ministrijas ierēdņi pievērsuši uzmanību tam, ka prostitūcija aizvien aktīvāk pārceļas no ielām uz dzīvokļiem, kurus reklamē presē un internetā kā masāžas pakalpojumu sniegšanas vietas.

2002. gadā policija aizturēja cilvēku, kurš bija organizējis 20-30 bordeļus, taču sodu viņš nesāņēma, jo pēc patreizējās likumdošanas suteneru drīkst sodīt tikai tad, ja izdodas pierādīt, ka viņš no šādas nodarbes guvis materiālu labumu.

Savukārt publiskās mājas Latvijā ir pilnīgi legālas, jo to organizētājs saņem procentus gan par telpu iri — tā juridiski tiek noformēta daļa, ko prostitūtas maksā saviem suteneriem, gan par šofera pakalpojumiem, nogādājot meitenes līdz klientam un atpakaļ.

Ja šīs izmaiņas tiks akceptētas, tiesa varēs piespriest cietumsodu par bordeļu organizēšanu līdz pat pieciem gadiem. Ievēlākos gadījumos cietumsodu varēs aizstāt ar naudas sodu 50-100 minimālo algu apmērā.

Divu gadu cietumsods ar mantas konfiskāciju vai naudas sods 100 minimālo algu apmērā draudēs nelegālajiem spirtoto dzērienu tirgoņiem, neatkarīgi no tā, kur dzēriņu tirgošana notikusi — sabiedriskā vietā, tīrū vai dzīvoklī. Pagaidām likums soda tikai tos, kuri pārvadā vai uzglabā nelegālo alkoholu.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

Preiļu rajona tiesā izskatīšanai noliktās sēdes augustā

LAIKS	LIETAS DALĪBNIEKI	LIETAS BŪTĪBA
1. augustā pulksten 10.00	Vladimirs Potapovs, Māris Ecētājs	KL 231.(2) – izdarīja huligānismu
1. augustā pulksten 14.30	Jurijs Indrins	KL 185.(1) – izdarīja svešas mantas tīšu bojāšanu
2. augustā pulksten 10.00	Anna Tarasova	KL 130.(1), 156. – izdarīja tīšu vieglu miesas bojājumu, tīšu citas personas goda aizskaršanu
2. augustā pulksten 14.00	Aleksandrs Kuzņecovs, Arkādijs Vorobjovs, Juris Mikulāns, Vitālijs Kušņerevs	KL 175.(3), 180.(1), 185.(1) – izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu, saistītu ar iekļūšanu telpā
3. augustā pulksten 9.00	Ilona Gžibovska	KL 143.(1), 185.(1) – izdarīja svešas mantas tīšu bojāšanu, iekļuva dzīvoklī pret tajā dzīvojošo personu grību
3. augustā pulksten 10.00	Aleksejs Merenkovs, Jefimiji Sapožņikovs, Sergejs Rjabčikovs, Andrejs Goldovs	KL 175.(3), 185.(1), 231.(2), 314.(1) – izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu, izdarīja huligānismu
4. augustā pulksten 10.00	Intars Pišs	KL 262.(2) – bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, kuras noteiktā kārtībā vispār nav iegūtas, izraisīja ceļu satiksmes negadījumu
7. augustā pulksten 10.00	Jevgēnijs Boļšakovs	KL 157. – par neslavas celšanu
9. augustā pulksten 14.30	Arturs Licītis	KL 231.(2) – izdarīja huligānismu, saistītu ar miesas bojājumu nodarīšanu cietušajam
10. augustā pulksten 14.30	Ādolfs Skrūzmanis	KL 233.(2) – bez attiecīgas atļaujas izgatavoja, nēsāja un glabāja šaujameroci
10. augustā pulksten 10.00	Anita Novikova	KL 262.(2) – vadīja transportlīdzekli alkohola ietekmē bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām
11. augustā pulksten 10.00	Jevgēnijs Šaškīns	Kl 180.(1) – izdarīja zādzību nelielā apmērā
31. augustā pulksten 10.00	Viktors Nikitins	KL 175.(3), 185.(1) – izdarīja svešas kustamas mantas slepenu nolaupīšanu atkārtoti, saistītu ar iekļūšanu telpā, kā arī svešas mantas tīšu bojāšanu

Vai esat droši par savu nākotni?

Ināra Rubule, strādā nodarbinātības dienestā:

— Jā, esmu droša. Mani bērni jau izauguši lieli, dēls strādā Irijā, arī meita ir ieguvusi specialitāti. Grūtāk tiem, kuri sāk studēt un jāmaksā lielās mācību maksas. Mani

nebaida iespēja, ka varētu zaudēt darbu, jo arod biedrība aizsargā pirmspensijas vecuma cilvēkus, arī štatu samazināšana, šķiet, nedraud. Nekāda lielā alga gan nav, bet ar inflācijas celšanos esmu samierinājies. Protams, vienmēr baida iespējami terora akti vai dabas katastrofas, bet no tā neviens nav pasargāts. Ceru, ka tomēr viss būs labi.

Zane Liniņa, studente:

— Mani nākotne nebaida. Es ticu, ka tā atkarīga no saviem spēkiem. Vienu gadu pavadīju tālu prom no Latvijas, bet pēc atgriešanās uzzināju, ka augstskolā, kurā es mācos, studiju maksa paaugstināta par pusi no iepriekšējās.

Bet ko darīt? Jāmeklē iespējas, kā to samaksāt. Latvijā viss ļoti strauji attīstās, mainās uz labu. Par savu nākotni esmu ļoti pozitīvi noskaņota.

Kristaps Ungers no Liepājas:

— Pēc vidusskolas beigšanas iestājos tūrisma un tirdzniecības skolā Rīgā. Diemžēl mācības maksāja ļoti dārgi, arī dzīvošana Rīgā prasīja daudz naudas, un mācības nācās pārtraukt. Pēc tam kādu

laiku strādāju, bet tagad mācos kursus un domāju doties darbā uz ārzemēm. Jaunam cilvēkam, kam nav materiālā pamata zem kājām, ir grūti izstīties uz augšu, mācīties augstskolā. Es nejutos drošs par nākotni, tā mani uztrauc, jo viss kļūst aizvien dārgāks.

Valentīna Tačko, preiļeniete:

— No nākotnes neko negaidu un par to nedomāju. Es dzīvoju vienai dienai un esmu laimīga par katru, ja to izdevies pavadīt bez jaunām rūpēm un ar labu pašsajūtu. Manu dzīvi izmainīja slimība, un tagad esmu invalīde. Nevaru strādāt. Invalīditātes pensija ir maza, ar pūlēm savēlu kopā galus. Esmu atmetusi visas cerības un sapņus, par ko kādreiz sapņoju. Uz dzīvi skatos pavisam citām acīm nekā agrāk un priecājos vienkārši par to, ka dzīvoju, ka staigāju, ka varu pati sagatavot ēst. Priecājos, ka apkārtnē notiek kaut kas labs. Piemēram, mūsu pilsēta kļuvusi skaista.

Andris Domulāns no Saunas pagasta:

— Pagaidām nākotne pārāk neuztrauc, kaut gan pilnīgi drošs par to nejutos. Nekad nevar zināt, kas notiks ar darbu, taču vienmēr ir iespējas dabūt citu. Arī citas problēmas nevar paredzēt, bet ceru, ka viss būs labi. Paļaujos uz saviem spēkiem, ka atradīšu izeju. Inflācija neizbēgama, bet tā vienādi attiecas uz visiem. Uztrauc tas, kas nāks pie varas pēc vēlēšanām Saeimā, bet diemžēl tur mēs neko nevaram mainīt.

L.Rancāne
Foto: A.Stepanovs

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS

INSERVISS GROUP
PRECES UN PAKALPOJUMI UZ KREDĪTA

PRECĒM UN PAKALPOJUMIEM
no Ls 50 līdz Ls 1000
UZ KREDĪTA AUGUSTĀ

AKCIJA "AUGT BĒRNIŅAM VESELAM!"

Augustā Ls 1 no Jūsu maksas par kredītu tiks ziedots rehabilitācijas centra izveidei bērniem ar cerebrālo trieku!

Preiļi, Brīvības 2, tālr. 53 81125

Noslēgts pirkuma līgums

PRIVATIZĀCIJAS AĢENTŪRA PAZIŅO: noslēgts šāds apbūvēta zemesgabala pirkuma līgums

Zemesgabala adrese, kadastra numurs	Zemesgabala platība (kv.m)	Zemesgabala īpašuma tiesību nostiprinājums zemesgrāmatā	Zemesgabala pircējs	Pirkuma līguma datums
Preiļu rajons, Līvānu novads, Līvāni, Sporta iela 20, zemes kadastra Nr. 7611 003 1525	260	Līvānu pilsētas zemesgrāmatā, folijas Nr. 100000180646	Ivans Lukāsonoks	2006.gada 5.jūlijs

Ar pilnu sludinājuma tekstu interesenti var iepazīties 2006.gada 28.jūlija laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" Nr. 119 (3487), ielikums Nr. 29(393).

Pārdod auto

Sākums 11. lappusē.

RENAULT ESPACE (2,8 l, gāze - benzīns, 1995.g. izl., 3200 EUR), RENAULT ESPACE (1991.g. izl.) rezerves daļas. T.26182375;

TOYOTA COROLLA (1988. g. izl., 1,3, 5 pakāpju ĀK, ideālā stāvoklī, TA līdz 12.2006). T. 4695409, 8663670;

TOYOTA COROLLA (1993. g. izl., 1,4i, 16V, 5-durvju, jauna TA, labā stāvoklī, 1900 EUR, iespējama tirgošanās). T. 26551124;

VAZ - 21063 (1986.g. izl., ir dzinējs, ātrumkārbā). T.9607889 (vakaros);

VAZ-2103 (sagatavots TA), akordeonu "Selleli" (Itālijas raž.), akordeonu "Vesna" (līti). T. 8773757;

VOLVO - 760 (1983.g. izl., labā stāvoklī, automātiskā ātrumkārbā, pelēka, stūres hidropastiprinātājs, automātiskais stiklu pacēlājs, cinkota, ādas salons). T. 8773546;

VW GOLF (1988.g. izl., 1,6, 3 durvis, balta, 5 pakāpju ĀK, spoilers, TA, Ls 380). T.8811130, 4617781;

VW GOLF 3 VARIANT (ABS, AIR-BAG, el. lūka, logi, 1994. g. izl., centrālā atslēga, signalizācija, 2700 EUR). T. 9146129;

VW GOLF 3, 1, 4 (1993.g. izl., 5 durvis, centrālā atslēga, signalizācija ar pulti, labā tehniskā stāvoklī, ekonomiska). T.9997092, 8441090;

VW JETTA (1,6, TD, 1986. g. izl., 5-durvju, jauna TA, ķiršu krāsā, labā tehniskā stāvoklī). T. 26709973;

VW PASSAT UNIVERSAL (1988.g. izl., 1,8, TA līdz 16.09.06., lietie disk, piekabes āķis, Ls 600). T.6149501;

VW PASSAT VARIANT (1991. g. izl.). T. 8386880.

PĒRK lietošanā piešķirto neprivatizēto lauksaimniecības zemi. Palīdzēs arī zemes privatizācijā. Tālr. 7504777.

Pērk

māju vai dzīvokli Preiļu rajonā. Tālr. 6420917, 8691748.

"GAZ 2410" rezerves daļām. T. 9384086; datoru (var nestrādājošu, var bez monitora). T.9236551;

dzinējus "UAZ", "GAZ", "ZIL", "KRAZ", "ŽIGULI", "MOSKVIČ" u.c. (var svešmarkas līdz Ls 30). T. 6367400;

gleznas, ikonas, monētas, porcelāna figūras, zobu kronišus, pulksteņus (dzeltenā korpusā) u.c. T.26380816;

laivu (koka, jaunu, vai labu lietotu). T. 4656371; mobilu telefonu "NOKIA", "SAMSUNG", "SIEMENS", "SONY-ERICSSON". T. 26788937;

CITROEN 1,9 ZX (pakalējo luktura labās pusēs stiklu, par saprātīgu cenu). T. 4625222, 5945926;

motociklu "Jawa" (ideālā stāvoklī). T. 9861432; motorzāģi "Taiga" ar "Husqvarnas" sliedi (darba kārtībā, ar 4 ķēdēm un rezerves sliedi). T. 8710274 (Upes ielā 45 - 2);

ordeņus (darba slavas, 1., 2., 3. kopā par Ls 1500). T. 29529657;

paneļus (pārsedes), stabus (betona, 6 - 8 m). T.4623023;

rezerves daļas (datora, cieto disku, operatīvo atmiņas videokarti, procesoru u.c.). T.9236551; VAZ-2131. T. 9340149.

Dažādi

Atdošu pļaušanai 13 ha lielu platību (Moskviņo). Tālr. 9902008.

PIEDĀVĀ DARBU
Anglijā un Ziemeļīrijā.
Dažādās specialitātēs
(var bez angļu valodas zināšanām).
Droši, ātri, nav dārgi.
SIA «Regus». Licence nr. 63.
Tālr. Rīgā 7226607, Jēkabpilī 5223555,
mob. tālr. 22054002.

SIA AIBI aicina darbā Ērgļos:

- šoferus - iepircējus (-as),
 - šoferus - ekspeditorus,
 - autoatslēdzniekus.
- Labs atalgojums, dzīves vieta.
Tālr. 29478728, 29445135.

VEICAM visu veidu iekšējos un fasādes celtniecības REMONTDARBUS.
Ātri, kvalitatīvi, lēti!
Tāmi sastādām bez maksas!
Tālr. 28819460.

PĒRK lauksaimniecībā izmantojamo zemi.

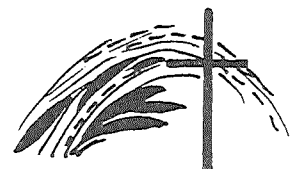
Tālr. 6628879.

PĒRK mežu ar zemi, var būt bez zemesgrāmatas.
Tālr. 6198000.

SIA «Baltic-Calves»
ieperk piena telus par visaugstākajām cenām.
Samaksa tūlītēja, skaidrā naudā.
Tālr. 26344173, 5038543.

4. un 7. augustā z/s pārdos brūnus, melnus, baltus, raibus, pelēkus jaunputnus (4-5 mēn.), dējējvistas (10-14 mēn.), gaiļus (arī maina). L. Pupājos 7.20, Priekļos 7.30, Rudzatos 7.45, Rožupē 8.05, Līvānos 8.20, Jersikā 9.00, Upeniekos 9.10, Starēs 9.25, Vanagos 9.45, Sutros 10.05, Preiļos 10.20, Ančkinos 10.50, Vārkavā 11.00, Upmalā 11.15, Rimicānos 11.30, Arendolē 11.45, Pelēčos 12.00, Aizkalnē 12.15, Ārdavā 12.30, Aglonā 12.45, Jaunaglonā 13.00, Aglonas st. 13.15, Baškos 13.25, Kastīrē 13.30, Anspokos 13.40, Gailišos 13.55, Riebiņos 14.10, Stabulniekos 14.25, Galēnos 14.40, Polkoronā 14.50, Smelteros 15.00, Pieniņos 15.15. Tālr. 5321270, 28335313.

Vispasaules Kristīgo dziednieku asociācijas dziednieks ZIGFRĪDS LIEDE
pieņems Preiļu kultūras namā
7. augustā no plkst. 13.00.
Pieteikties personīgi. Tālr. 9656936.

Un negrib sirds ticēt,
Ka cilvēks var tā –
No gaišas dienas aiziet mūžībā.
Izsakām visdziļāko līdzjutību
Tev, Anita,
MĀMIŅU
smiltajā pavadot.

Kolēģi
Vārkavas pamatskolā